

Gjuteriet

Nr.2
2018
ÅRGÅNG 108

NORDENS LEDANDE BRANSCHTIDNING / PRESSGJUTNING

Tema PRESSGJUTNING

Joachim Rasmussen – Månadens gjutare

FMM-Mora ett anrikt företag i tiden / Succé för Gjuteridagarna

Kvinnligt nätverk / Swerea i en förändringsprocess

Din nordiska leverantör av kolprodukter och legeringar.

Carbomax AB, när det gäller att hitta rätt kolprodukt och legering till din process!
Besök oss på carbomax.se så berättar vi mer.

Gjuteriet

NUMMER 2 2018 PRESSGJUTNING

Omslag: Joachim Rasmussen, månadens gjutare, står tillsammans med kollegorna Sabina Kroon och Karl Stenfelt på Klafreströms Stålgjuteri. Foto: Cecilia Forss

KOMMANDE NUMMER

#3 2018 har tema Miljö/Energi och kommer ut den 8 juni. Sista materialdag är 15 maj.

#4 2018 har tema Förädling av gjutgods och kommer ut den 7 september. Sista materialdag är 15 augusti.

Ring 0733-62 50 85 eller mejla n.wickman@ad4you.se för att boka annons

Innehåll

REPORTAGE

6. FMM-Mora – företaget som går som en klocka

TEMA – PRESSGJUTNING

14. JAN HENRIKSSON om pressgjuteriernas utmaningar

16. PRESSGJUTA till fordon

AKTUELLT

22. SWEREAS avsiktsförklaring

30. MED KVINNLIKT fokus

ALLTID I GJUTERIET

5. REDAKTIONENS RUTA

12. KORT OCH GOTT

18. 6 SNABBA – Anders Jansson

20. PÅ WEBBEN

21. I LUNCHRUMMET

32. MÅNADENS GJUTARE – Joachim Rasmussen

38. SVERIGES GJUTERITEKNISKA FÖRENING

40. SVENSKA GJUTERIFÖRENINGEN

41. TEKNISKA HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

42. KRÖNIKA av Isabella Iverus

”

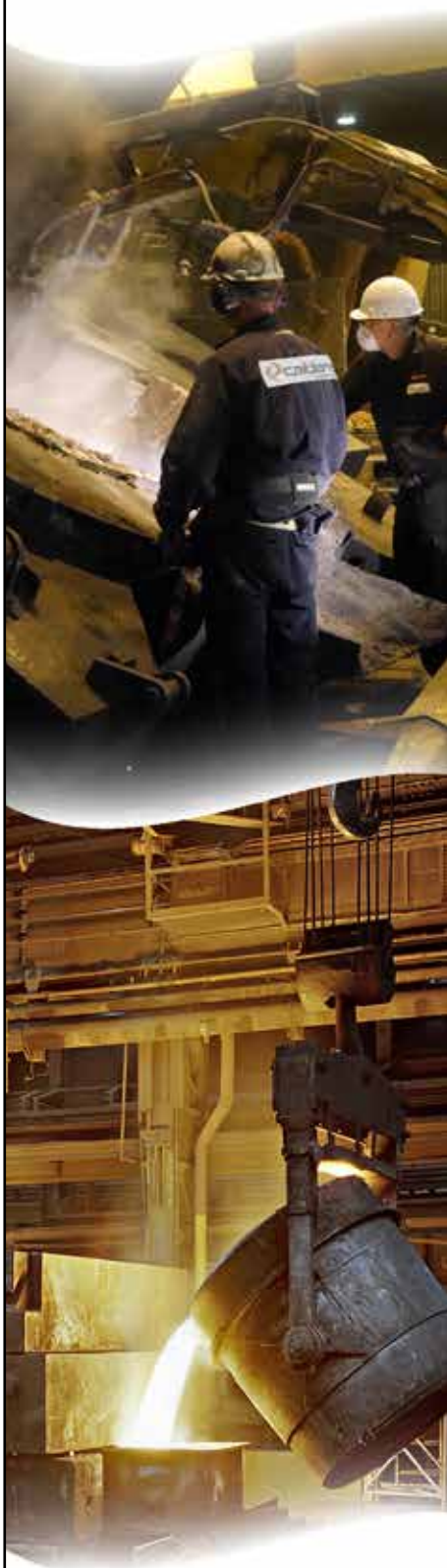
”De ska bli youtubers, bloggare och tvspelsproffs. Det är inga fel på de jobben, men alla kan inte ha dem”

Johan Edbom FMM-Mora

Läs mer på sidan 6.

CALDERYS NORDIC

DIN LEVERANTÖR AV KOMPLETTA
ELDFASTA LÖSNINGAR

www.calderys.se

more from minerals

Vår omfattande **produktportfölj** med ursprung från hela världen hjälper oss att möta våra kunders behov av råvaror och mineraler.

Dessutom har vi medarbetare med **många års erfarenhet** och **teknisk kompetens** som finns där för dig.

+46 31 733 22 00
info.molndal@sibelco.com

www.sibelco.eu

Gjuteriet

TIDSKRIFT FÖR

Svenska gjuteriföreningen och Sveriges Gjuteritek-niska förening

ANSVARIG UTGIVARE

Christian Karlsson, Ordförande Sveriges Gjuteritek-niska Förening

UTGIVARE

AB Gjuteriinformation Jönköping c/o Svenska Gjuteriföreningen, Box 2033, 550 02 Jönköping

REDAKTION

Elisabeth Anderberg (redaktör)
Telefon: 0730-483770
E-post: redaktor@gjuteriet.se

Cecilia Forss (frilansfotograf)
Kontakt: www.fotografceiliaforss.se

Martin Wänerholm (frilansreporter)
E-post: martin.wanerholm@swerea.se

PRENUMERATION

Emelie Karlsson
Telefon: 010-21 24 231
E-post: emelie.karlsson@pwc.com
Prenumeration: 495 kr, exkl. moms (helår)
Prenumeration till utlandet; 725 kr (helår).

GRAFISK FORMGIVNING

Strokirk-Landströms AB

ANNONSBOOKNING

Ad 4 you Media AB
Kyrkogatan 1 ½ trappa ned
172 32 Sundbyberg
Nils-Erik Wickman
E-post: n.wickman@ad4you.se
Telefon: 0733-62 50 85

TRYCK

Strokirk-Landströms AB
Inlaga: MultiOffset 90 g.
Omslag: MultiOffset 190 g.

UTGIVNINGSDAGAR 2018

13/4, 8/6, 7/9, 9/11, 14/12

MATERIAL OCH RÄTTIGHETER

För icke beställt material ansvaras ej.
Citera gärna, men uppge också källan.

FANTASTISKA MÄNNISKOR

När jag var och besökte det kvinnliga nätverket "Kvinnan i leverantörsindustrin" inför detta nummer så fick jag bland annat lyssna till Jo Zhou som jobbar inom HR på CEVT i Göteborg.

Hon kommer från Kina och har bott i Sverige sammanlagt sex år. Hon beskrev skillnaderna mellan den kinesiska kulturen och den svenska.

Det blev många skratt när hon bland annat visade hur kulturerna skiljer sig mellan att stå i kö. Svensken står ordningsamt i en rak linje, medan kineserna ofta står i en klunga framför det de vill fram till.

Men det var en sak hon sa som tog ett speciellt fäste i mig.

"Jag älskar Sverige på så många sätt och er kultur har blivit min på många sätt. Men det är en sak som jag aldrig kommer att vänja mig vid – varför vill ni vara ensamma?"

Hon tog upp exempel som att vi ser oss själva som starka individer. Vi gillar att vara den som ensam kommit på idéer och lösningar och vi åker till och med på semester ensamma.

Jo förstod ingenting av den delen av vår kultur. För henne var det en styrka att vara tillsammans med andra. Det är då vi växer och blir starka. Inte som ensamma.

Jag kan erkänna att jag nog är lite av en individualist. Jag har svårt för att be om hjälp och vill gärna klara mig själv i alla situationer.

Men ju mer jag är ute och träffar er inom gjuteribranschen desto mer vill jag förändra mitt sätt att vara. Ni är fantastiska! Tänk vilken styrka som finns i er bransch genom er.

Bara genom detta nummer har jag träffat bland andra Gabriella Banehag som skapat ett kvinnligt nätverk för att kvinnor tillsammans ska kunna stärka sig i branschen. Jag har träffat Joachim Rasmussen som gång på gång påpekar att det är bara via gemensamt arbete man kan nå utveckling. Och jag har träffat Johan Edbom på FMM-Mora som berättar om hur man involverar hela produktionskedjan för att nå bättre resultat.

Som grädden på moset så har årets gjuteridagar lockat fler än någonsin och det visar på att ni vill vara tillsammans. Ni vill lösa problem och bidra till utveckling tillsammans.

Borta är det gamla hemlighetsmakeriet kring hur man löser saker, hur man får det bästa materialet och så vidare. Ni vill inte bara hjälpa er själva. Ni vill hjälpa branschen till att bli den bästa.

Så jag säger med det tack för att jag får vara en del i det. Var stolta över er själva att ni är en del i en helhet som bidrar till att landet utvecklas.

Välkomna till det andra numret av Gjuteriet 2018.

Elisabeth Anderberg

Kalendarium

30 maj: Nätverksträff för "Kvinnan i Leverantörsindustrin"

Plats: Göteborg

11-15 juni: European Conference on NDT

Plats: Göteborg

Tipsa gärna om saker vi kan ta med i Kalendariet. Du skickar det till redaktor@gjuteriet.se

Tomas Mangs, metodutvecklingsingenjör på FMM-Mora, testkör allt som ska ut i produktion.

FMM-Mora - företaget som går som en klocka

-Vi ska vara rädda om vår historia, men inte vara rädda för framtiden.

Det säger Johan Edbom, produktionsledare på gjuteriet på FM Mattsson Mora Group.

Ett företag där de historiska vingslagen skapar väg för framtiden.

TEXT OCH FOTO: ELISABETH ANDERBERG

När du kliver in på FM Mattsson Mora Group, FMM-Mora, så möts du av en Moraklocka. Och det var där allt började.

1865 registrerade gelbgjutaren Frost Matts Mattsson ett litet gjuteri i byn Östnor utanför Mora där han främst tillverkade detaljer till Moraklockor.

Östnor var vid det tillfället en mycket stark by där hemindustrin hade växt sig stark. Byborna jobbade dels med sitt jordbruk men också inom tillverkningen. Gelbgjuteri, eller mässingsgjuteri, var något man specialiserat sig på.

Men Frost Matts blev så småningom tvungen att hitta nya produkter att tillverka när efterfrågan på Moraklockor minskade. 1876 gjöt han sin första kran och verksamheten växte. När han dog 1914 lämnade han över en mindre fabrik med namnet FM Mattsson och ett 20-tal anställda till sina söner Karl och Anders.

HISTORIKEN BAKOM FÖRETAGET visar en stolthet för yrkeskunnandet i byn

Östnor och då Fost Matts dog var det många som sörjde honom eftersom han varit den som såg till att stor del av byborna hade försörjning. Men som vi vet så finns det ingen bra historia utan en konflikt. Och den kom i slutet av 20-talet.

Bröderna kom inte överens vilket i sin tur ledde till en långvarig strejk och 1927 tog Karl och hans fru Anna Maria med sig tolv man från det gamla företaget och startade en egen fabrik på andra sidan bygatan – Mora Armatur.

Det dröjde ända till början på 2000-talet innan de båda företagen kom överens och valde då att slå sig samman igen. 2015 bildade man namnet FM Mattsson Mora Group och cirkeln var sluten.

JOHAN EDBOM LER lite när vi pratar om företagets historik.

-Under alla år så har man här i byn antingen varit en FM eller en MA, säger han och syftar till att man antingen jobbat på FM Mattsson eller på Mora Armatur.

Och den kulturen är inte så enkel

att förändra. Idag sitter de tillsammans, men det pågår ständigt ett arbete med att få de anställda att känna att de är ett företag och inte två som arbetar under samma tak.

Johan började jobba i branschen 1997. Även hans föräldrar jobbade i samma bransch.

-Men jag jobbade på MA och de på FM, poängterar han noggrant.

När vi går runt på gjuteriet så presenterar sig folk med MA eller FM och för en utomstående är det svårt att förstå hur djupt rotat detta sitter även om det sägs med en glimt i ögat.

PÅ VÄGEN IN mot gjuteriet står det foton uppställda på staffli. Fotona visar kranar i alla dess former. Från produktion till vardagsanvändning. De har under morgonen haft vernissage för personalen.

-Det är viktigt att alla ser vad vi gör. Att alla bidrar till en helhet oavsett vad man gör, säger Johan.

Det är något som genomsyrar hela organisationen. Man satsar lite extra just nu på folk på golvet berättar Johan. De vill skapa engagemang genom ►

Johan Edbom står framför en del av fotovernissagen de haft på morgonen för personalen.

En av fotona i utställningen. "Det är viktigt att tänka på vad slutresultatet är i det vi gör" menar Johan Edbom.

Jenny Hedlund har jobbat 20 år på företaget, men två år på gjuteriet. Här tillsammans med Johan Edbom.

att få folk att känna sig delaktiga. Det gör man bland annat genom att ha kontinuerliga träffar för alla samordnare för att de ska ha mer kött på benen gällande hela produktionen.

En prioritet just nu är att skapa en balans bland medarbetarna. Då gäller det att få in yngre personer och kvinnor. Det är lättare sagt än gjort.

-Söker jag folk till gjuteriet så får jag räkna med att det tar ett och ett halvt år innan jag hittar någon.

Vad tror du att det beror på?

-Dels så tror jag att det finns så många andra yrken som unga idag tror är roligare. De ska bli youtubers, bloggare och tvspelsproffs. Det är inga fel på de jobben, men alla kan inte ha dem, säger Johan och skrattar.

Sedan tror han att det handlar om att många fortfarande ser industri-

arbete på ett gammeldags sätt. I och med automatiseringen så behövs det till exempel fler gjutcellsoperatörer som programmerar sina robotar. Det är ju egentligen ett jobb för yngre personer som har programmeringen med sig på ett annat sätt än de som jobbat länge på det mer traditionella viset.

Vad skulle du säga är den största fördomen mot att jobba på ett gjuteri?

-Hur svårt kan det vara?

Johan berättar att han fått den frågan många gånger. Och han svarar att de försöker så gott de kan. Det är ju viktigt att det blir rätt, för när produkterna kommer ut till kund så vill de nog inte att kranen ska börja läcka till exempel. Då krävs det kunskap från början.

OCH KUNSKAP FINNS det på FMM-Mo-

ra. Allt ifrån den historiska kunskapen till att utveckla framtiden.

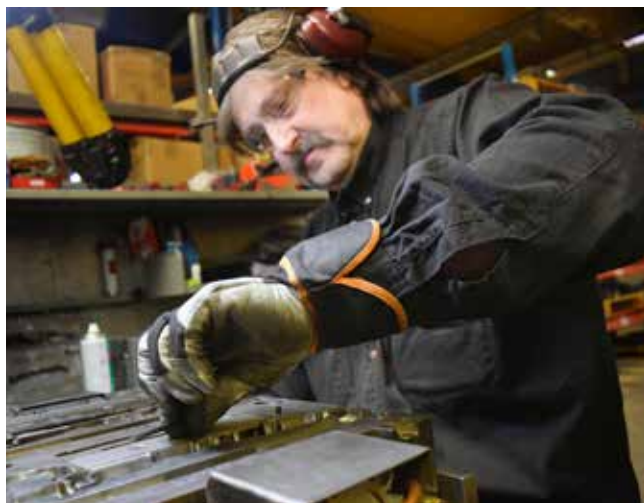
Sedan ett år tillbaka har de en prototyplina där Tomas Mangs, metodutvecklingsingenjör, står och testkör allt som ska ut i produktion.

Han deltar även i ett projekt som företaget Nordic Brass och Swerea Swecast håller i gällande blyfri mässinglegering.

-Det är ett måste ur miljösynpunkt att i framtiden kunna tillverka och använda blyfri mässing, säger Tomas.

Idag tillsätter man små mängder bly i legeringen för att göra den mer lättarbetad. Men man arbetar konstant med att kunna fasa ut bly och ersätta med annat.

-Det fungerar för vissa produkter. Hos oss håller det inte riktigt den

Claes Edbrant kom till Mora från Växjö för kärlekens skull.

Frost Matts Mattsson pryder väggen mellan de båda företagen som nu är ett igen.

Man välkomnas av en Moraklocka och Kerstin Thorildsson när man kommer till FMM-Mora.

kvalitet vi vill ha än på allt, berättar Tomas.

En annan person som ser till att materialet håller både den kvalitet de vill ha och rätt värden är Roland Rytter som varje dag sedan två år tillbaka gör analyser på mässingen. Tidigare skickade man iväg prover på analys, men det tog för lång tid och kunde påverka produktionen negativt om det visade sig vara fel på proverna. Framförallt så tittar man på värdena på koppar, zink och borhalten.

-Tackorna är ju redan analyserade när de kommer. Men vi måste veta vad som händer med materialet när det är i ugnen, förklarar Roland Rytter.

JOHAN EDBOM GÅR vidare på en rundtur på gjuteriet. Han visar de två ugnarna man ständigt har igång och

gjuter på 1000 grader. Med två ugnar blir det en lugnare gjutning utan svängningar i temperaturen.

Han visar fler analyser som görs och hur de säkrar kvaliteten i flera olika led. Vid ett bord sitter Claes Estbrant, servicetekniker för gjuteriverktyg. Alla kärnlådor går genom Claes som ser till att allt är som det ska.

Claes lyser upp lite extra när han får höra reporterns småländska. Han kommer själv från Växjö men kärleken tog honom till Mora och han har nu jobbat länge på företaget.

Är det ett av problemen i att få tag på folk att ni ligger just utanför Mora?

-Det kanske inte gör det lättare. Men vi har folk som snart flyttar hit från Stockholm på grund av att de fått jobb här. Så det är inte omöjligt att få

folk att flytta på sig för jobbets skull, säger Johan.

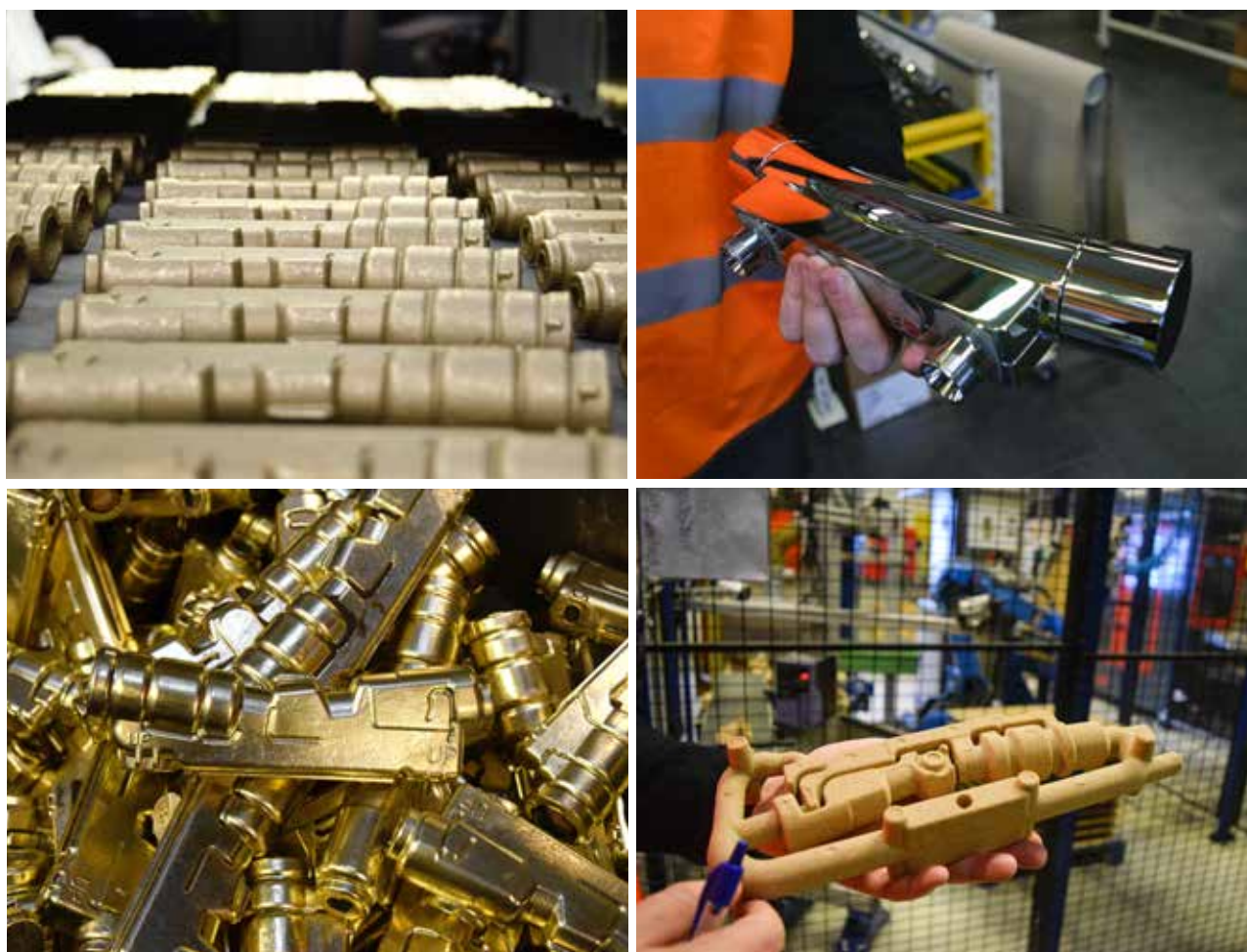
Men ni har inte funderat på att flytta fabriken?

-Aldrig. Vi kommer alltid att finnas kvar här, säger Johan bestämt.

Just det faktum att de ligger lite avsides har gjort att många trott att de importerar mycket. Därför ordnade de ett öppet hus för allmänheten under förra året. Det var väldigt uppskattat och folk blev förvånade över att de faktiskt gjorde allt på fabriken. Och det de behöver köpa in köper de så lokalt det är möjligt.

-Vi får en bättre kontroll på det sättet, säger Johan.

NÄR VI FÖLJT en termostat från början till slutprodukt frågar Johan mig om vad jag har för märke hemma. Jag ▶

Termostater i olika skeden i produktionen.

svarar att jag har ingen aning.

-Det är det första jag kollar när jag kommer hem till folk, säger han och skrattar.

Och det är stoltheten över företaget och arbetet de gör som har gjort att han stannat kvar under alla år.

-Jag trivs bra. Jag har alltid blivit väl bemött och det är bra arbetskamrater. Och så får vi möjlighet att utvecklas och göra olika saker, säger Johan som inte har en tanke på att sluta för att göra något annat utanför FMM-Mora.

Besöket börjar gå mot sitt slut och vi rundar av intervjun. Men precis innan jag ska lämna så hojtar Johan:

-Nu kollar du vad du har för termostat och kranar hemma!

Väl hemma gjorde jag som jag blivit tillsagd och inser att det nog är dags för att renovera kök och badrum...//

CITAT:

" Under alla år så har man här i byn antingen varit en FM eller en MA"
/Johan Edbom om tillhörighet

" De ska bli youtubers, bloggare och tvspelsproffs. Det är inga fel på de jobben, men alla kan inte ha dem"
/Johan Edbom om ungas drömyrken

" Det är ett måste ur miljösynpunkt att i framtiden kunna tillverka och använda blyfri mässing"
/Tomas Mangs om blyfri legering

" Det är det första jag kollar när jag kommer hem till folk"
/Johan Edbom om kranar och termostater

FM MATTSSON MORA GROUP AB

-Utvecklar, tillverkar och tillhandahåller sanitetsarmaturer under varumärkena Mora Armatur, FM Mattsson och Damixa.

-Omsätter över 1000 MSEK och har omkring 550 årsanställda.

-Tillverkning sker i Mora och danska Odense.

-Börsnoterades på Nasdaq Stockholm 2017

Johan Edboms val av låt till spotifylistan Gjutarlåtar: Jag tar Fattig bonddräng med Tommy Körberg. Jag tycker han sjunger så otroligt bra och låten är fantastisk.

MODELLUTRUSTINGAR TRÄ – PLAST – FRIGOLIT

Specialitet Stora Modeller • Stor Kapacitet

BOHMS

MODELLFABRIK AB

Företaget etablerat 1918

E. Bohms Modellfabrik AB Mejerig. 3, Box 38, 681 21 Kristinehamn
tel. 0550-107 76 fax 0550-818 88 e-post: bohms@telia.com
www.bohms.se Innehavare: Tord och Robert Sandgren

FOSECO, som är gjuteridivisionen inom Vesuvius plc, är den ledande leverantören av förmödenheter och teknisk support till gjuterier över hela världen. Vårt kompletta produktprogram täcker in hela gjutprocessen; från smältning / smältbehandling till form- och kärebindemedel, matning och filtrering. Vesuvius plc omsatte 1,684 ME under 2017 och inom koncernen arbetar ca 11.000 personer. Vår affärsidé är att genom ett nära samarbete med våra kunder utveckla tekniska lösningar och produkter som optimerar och stabiliserar gjuteriprocessen. Allt arbete och all utveckling sker med fokus på säkerhet, hälsa, miljö och kvalitet.

Till FOSECO Norden, söker vi nu en:

Produktchef – Matning och Filtrering

FOSECO Norden har sedan en lång tid ett väl etablerat samarbete med de Nordiska gjuterierna och som ett led i att ytterligare stärka vår servicenivå, har vi beslutat att utöka vårt teknik- och säljteam med en produktchef med visst säljansvar.

Du som söker bör ha:

- God erfarenhet från ledande tekniskt arbete i gjuteribranschen
- God teknisk utbildning, gärna högskoleingenjör
- Goda kunskaper i engelska (koncernspråk)
- Specialistkunskaper inom beredning och simulering (MAGMA, Nova Flow&Solid etc.)
- Lätt för att ta egna initiativ och vara kreativ
- Erfarenhet av försäljningsarbete är meriterande
- Vidare måste du vara beredd att resa en del, främst inom Norden

Du som uppfyller dessa krav och ser det som en utmaning att arbeta både tekniskt och kommersiellt, i ett starkt säljteam och tillsammans med våra kunder kan se fram mot ett spännande och fritt arbete där ständigt lärande kommer naturligt med jobbet.

Vårt huvudkontor och lager är beläget i Åmål, men placeringssort kan vara i stort sett varsomhelst i Sverige.

Vi behöver din ansökan senast den 30/4 2018. Sänd denna tillsammans med CV till:
helena.ask@vesuvius.com

Om du har några frågor om tjänsten kan du kontakta Divisionschef Joakim Berlin.

Tel: +46 708 669833
mail: joakim.berlin@foseco.com

Ert alternativ när det gäller gjuteriförmödenheter

GiAB

Gjuteri & Industriteknik i Halmstad AB

Svarvaregatan 10, 302 50 Halmstad
Tel 035-10 64 84, Fax 035-10 64 89
info@gjab.nu, www.gjab.nu

Höganäs Verkstad

GRUNDAD 1893

Karusellsvarvning och Arbormning

6 karusellsvarvar med max 3 m Ø och drivna verktyg
3 större arbormverk

NYHET
NU FINNS VI ÄVEN
I LANDSKRONA

042-33 82 00 • info@hverk.se • hoganasverkstad.se

KORT OCH GOTT

SKEPPSHULT GJUTERI MILJONINVESTERAR

Skeppshult gjuteri investerar för 100 miljoner. Det rapporterar metal-supply.se. Företaget med 37 medarbetare har dubblat omsättningen och satsar på en helt ny gjutlina för gråjärn.

-Vår stora efterfrågan är anledningen till vår stora investeringen, säger företagets VD Simon Bolmgren.

Den nya gjutlinan för gråjärn inkluderar bland annat nya induktionsugnar och sandblandare.

Skeppshult gjuteri är det enda gjuteriet i Norden som producerar produkter för köket i gjutjärn.

Efterfrågan på gjutjärnsprodukter till köket ökar enligt Skeppshult gjuteri.

SVERIGE ANSTÄLLER FLER

Antalet anställda i Sverige under februari månad 2018 uppgick till 4 555 000 personer. Det är en ökning med 136 000 jämfört med februari 2017, enligt siffror från SCB.

Bland män ökade antalet anställda med 86 000 till 2 301 000 och bland kvinnor med 49 000 till 2 254 000.

I dessa talen handlar det om 3 822 000 fast anställda och tidsbegränsade anställda till 733 000.

Den privata sektorn står för 3 047 000 av alla anställda.

Det var fler som skrivit på anställningspapper i februari 2018 jämfört med samma period förra året.

SWEREA ÖKAR KUNSKAPEN OM SVETSLAGNING

Swerea SWECAST och Swerea KIMAB genomför just nu en förstudie där man ska lära sig att minska mängden kasserat genom att öka kunskapen om svetslagning som metod.

En stor mängd gjutgods kasseras på grund av diverse ytdefekter. Ytdefekter vars enda problem ofta är kosmetiskt.

För att minska mängden onödigt kasserat gods som smälts ner och som i sin tur medverkar till att mycket energi måste användas, ser man nu över metoder för att motverka detta.

Lennart Elmquist är projektledare på Swerea SWECAST och säger i ett nyhetsbrev att problemet är att svetslagning i många fall inte accepteras då det inte finns tillräcklig kunskap om hur gjutgodsets förväntade egenskaper och prestanda påverkas. Därför behövs det ökad kunskap.

Projektet som är finansierat via VINNOVA och Produktion2030 heter "Förbättrad metod för svetslagning av gjutjärns gods" och pågår fram till maj månad skriver Swerea SWECAST vidare.

Istället för att smälta ner och börja om från början vill man lära sig att laga.

RIKSDAGSLEDAMOT BESÖKTE LUNDBERGS PRESSGJUTERI

Den moderata riksdagspolitikern Helena Bouveng besökte under februari Vrigstad och Lundbergs pressgjuteri. Två av frågorna hon hade med sig var hur det fungerade att få in kvinnor och nyanlända i industrin.

Och det var helt rätt arbetsplats att ställa frågorna till. På Lundbergs har man 31 anställda där närmare 40 procent är kvinnor, jämfört med 16 procent inom gjuteribranschen. 35 procent av de anställda är födda i andra länder.

Problemet handlar inte om var man kommer ifrån enligt Cajsa Lundberg utan om de lärt sig språket tillräckligt.

-Där känner jag att SFI inte har lyckats riktigt, säger hon till Vetlandaposten.

Helena Bouveng tog med sig Cajsa Lundbergs tankar både om det och lovade att vidarebefordra frågan kring den nya energiskatten till finansminister Magdalena Andersson.

Den moderata riksdagsledamoten Helena Bouveng var på besök hos Lundbergs pressgjuteri.

”

De som har sex frånvarotillfällen under ett år får träffa personalavdelningen och närmsta chef

SKYNDA ATT SÖKA MAGISTERUTBILDNING ONLINE

Utbildningen må ha ett långt namn, Degree of Master of Science (60 credits) with a major in Product Development specialisation in Materials and Manufacturing (puh!). Men satsningen är lyckad.

Projektet "Gjutmagistern" är ett samarbete mellan Jönköping Universitet, Swerea SWECAST, Svenska Gjuteriföreningen och ett antal företag och finansieras av KK-stiftelsen.

Man vill genom ett flexibelt utbildningssystem kunna vidareutbilda och utveckla gjuteribranschen för att stå så konkurrenskraftig som möjligt gentemot andra länder. Därför utvecklade man en onlineutbildning för att så många som möjligt ska kunna gå. Det gör att yrkesverksamma kan kombinera arbete med studier då den ges på halvfart. Under utbildningstiden nätverkar du med studenter från andra gjuteriföretag och får tillgång till lärare och forskare från hela världen.

Salem Seifeddine skrev i förra numret av Gjuteriet en krönika om hur viktigt han tycker att det är att företag uppmuntrar detta för sina anställda.

Men för att kunna gå magisterutbildningen nu till hösten så gäller det att snabba på. Ansökningstiden stänger ner den 16 april och du hittar den på www.ju.se/mot

Skynda dig att söka till magisterutbildningen som bedrivs online.

LJUNGHÅLL SATSAR PÅ FRISKVÅRD

Regeringen och Försäkringskassan har gått ut med tydliga krav mot arbetsgivare att göra något åt sjukskrivningarna i landet. Det har Ljunghäll tagit fasta på.

I ett reportage i Dagens Arbete berättar de om sitt strategiska arbete för att få ner sjukskrivningarna. Något som både gör gott i plånboken för både anställda och företag, men som också är ett sätt att locka folk till arbetsplatsen.

Några av de åtgärder som Ljunghäll har satt in är att de som har sex frånvarotillfällen under ett år får träffa personalavdelningen och närmsta chef. Företaget utreder orsakerna till sjukskrivningarna och hjälper de anställda till rätt hjälp. Man bjuder på fri träning och föreläsningar om hälsa och motivation samt så ser man över ergonomin på arbetsplatsen.

Enligt Dagens Arbete är de anställda mycket positiva till företagets arbete med att få ner sjukskrivningarna.

Ljunghäll erbjuder sina anställda gratis träning på flera gym och simhallar.

© National Geographic Stock / Michael Nichols / WWF - WWF kontrolleras av Svensk Insamlingskontroll

Skaffa katt

Bli Tigerfadder
på www.wwf.se/tigerfadder

PRESSGJUTERIERNAS UTMANINGAR

-Mitt största problem när jag blev gjuterichef 1979 var att mina verktyg inte höll.

Samma problem har pressgjuterierna idag.

Det säger Jan Henriksson och anser att det är en av pressgjuteriernas största utmaningar – att få verktygen att hålla längre.

TEXT OCH FOTO: ELISABETH ANDERBERG

Jan Henriksson har en lång erfarenhet från pressgjutarbranschen. Han har bland annat varit gjuterichef på Husqvarna och var med och startade Föreningen Svenska Pressgjuterier som han också är ordförande i. Idag tar han konsultuppdrag i branschen.

När han, 1979, började som gjuterichef så var den största utmaningen att verktygen inte höll. Företaget han arbetade på gjorde sina verktyg själva och de var långt fram i utvecklingen. Men det var något med tillverkningen av verktygen som Jan Henriksson inte var nöjd med. Så han skickade iväg havererade delar till en oberoende kontrollant som sa att det handlade om felaktig värmebehandling.

-Man gjorde en pressgjutsinsats, men väntade för länge med att göra anlöpning av den. Det ska göras innan insatsen hunnit svalna, säger Jan Henriksson.

Så när Jan Henriksson sedan använde sig av verktyg som tillverkats med anlöpningar innan biten blivit kall och snabb kyltid så förlängdes livstiden på verktygen.

ÄN IDAG SER han att verktygen är en utmaning. Och kraven på verktygen ökar i samma takt som kraven på detaljerna.

Vad är det som gör det så svårt att hålla en bra livslängd på verktygen?

-Jag tror att vi måste öka kunskapsnivån. Dels gällande tillverkningen av verktygen men också hur vi använder dem i produktion. Många kör med för kalla verktyg exempelvis, säger Jan Henriksson men menar också att det handlar såklart om fler saker.

Bland annat ska man inte snåla gällande vilket material man väljer. Att välja rätt stål är av stor vikt.

Sedan skickar man ofta med bristfällig information till verktygsmakaren där man endast beskriver vilken hårdhet verktyget ska ha. Men man bör även skicka med information kring bland annat förvärmning, kyltryck och anlöpning också.

-Det handlar om företagens ekonomi. Beställer man ett verktyg som ska hålla 120 000 skott och det endast håller 50 000 skott så har man inte hunnit tjäna ihop till ett nytt verktyg. Men om man lägger ner lite tid och pengar på rätt material och rätt beställning så kanske det håller 300 000 skott. Det är enkel matematik.

DET VAR NÄR Jan Henriksson kom till Japan i början av 80-talet som han fick sin aha-upplevelser gällande hur de jobbade både med material, verk-

Jan Henriksson tycker att man borde satsa mer på att öka kunskapsnivån.

tygsmakeri och organisationsmässigt.

Och även om Japan inte utvecklats i samma takt gällande detta idag så ser han ändå dem som föregångare till branschen.

-Kunskapen finns gällande att göra bra verktyg idag. Det handlar bara om att sprida den kunskapen.//

Bühler Die Casting är en världsomspännande leverantör av pressgjutlösningar för industrin. Egen produktion, professionella serviceingenjörer, maskinreivering vid våra teknologi centrar i Europa, USA och Kina. En stark närvaro med utbyggda servicenät både på global och nationell nivå. Bühler är din partner "både när det är vackert väder och när det stormar". Bühler följer dig hela vägen borgar för en god kontinuitet, ekonomi, kvalitet och produktions-säkerhet – Med Buhler har Du alltid en partner i framtiden.

Kontakta gärna våra service tekniker som står till ert förfogande.
die-casting@buhlergroup.com

Bühler Die Casting
- är din partner för
framtiden.

PRESSGJUTA TILL FORDON

Pressgjutning har absolut en framtid inom fordonsindustrin och en mycket ljus framtid också. Men det gäller att agera nu på de förändringar som är på gång inom branschen. Dessa tankar presenterade Peter Bryntesson, Fordonskomponentgruppen, vid pressgjuteridagar i Hestra.

TEXT: MARTIN WÄNERHOLM, FOTO: MARKUS BÖRRISSON OCH FKG

Det pågår stora förändringar inom fordonsbranschen. Någon som vet mycket om vad som är på gång och hur det kan påverka svenska gjuterier är Peter Bryntesson, senior advisor på branschorganisationen Fordonskomponentgruppen, FKG, som samlar underleverantörer till fordonssverige. Han ser flera saker som är viktiga för pressgjuterier framöver, bland annat att ta till sig tekniken med additiv tillverkning av verktyg men även att lättvikt kommer få en ännu större roll framöver. Men där gäller det att tänka till.

– Det är inte bara att byta ut en artikel i plåt mot aluminium och att den ska se exakt likadan ut. Istället måste man kunna nyttja pressgjut-

ningens fördelar för att hitta nya produkter att tillverka eller se hur man kan baka in fler funktioner och egenskaper i samma artikel.

Peter Bryntesson presenterade sina tankar om framtidens pressgjutning vid en nätverksträff för pressgjuterier som anordnades i småländska Hestra av forskningsinstitutet Swerea SWECAST. Vid träffen diskuterades allt från en ny utbildning som Swerea SWECAST ska starta inom pressgjutning till Peter Bryntessons föredrag om fordonsindustrins framtid. I den framtidspaning han gör nämner han flera stora trender inom produktionen. Trenderna påverkar alla som tillverkar till fordonsindustrin, inte bara pressgjutare.

Peter Bryntesson

MED DEN NYA digitalisering finns möjlighet att revolutionera underhållet i en fabrik. I datorn skapas en digital tvillingfabrik, då kan man följa allt

Peter Bryntesson föreläste vid Swerea SWECAST:s träff för pressgjutare.

som sker i fabriken även på skärmen.

– Det blir lite som en film som man kan stoppa men även snabbspola framåt i tiden. Man kan alltså i den här digitala tvillingen se några timmar framåt vad som kommer att hända i fabriken genom den data som man samlat in och bearbetat genom åren.

Fördelarna är uppenbara och det finns stora möjligheter att öka tillgängligheten i fabriken. Andra trender han nämner kopplar till machinlearning och artificiell intelligens, AI. Det kan låta som rena science fiction men är en verklighet som kommer allt mer. Nya affärsmodeller är också en viktig trend. Här gäller det för företagen att tänka till hur man tjänar pengar på produkterna som tillverkas mer än att bara sälja produkten en gång. Detta är också en viktig del i den så kallade cirkulära ekonomin där tanken är att utnyttja befintliga resurser på ett bättre sätt. Men affärsmodellerna kan också handla om sälja data som t.ex. ett pressgjuteri samlar in under tillverkningen.

– Framöver kommer produktio-

nen inte bara tillverka typiska artiklar utan även data som fordonstillverkarna behöver för sin produktion.

Det bör man som underleverantör ha med i sitt erbjudande till kund. Det är sådant som många inte tänker på, förklarar Peter Bryntesson.

NÄRDET GÄLLER trender i hur framtidens fordon kommer att se ut ser han fyra megatrender.

- Uppkopplade fordon
- Autonoma fordon
- Nya typer av ägarmodeller
- Nya typer av energibärare.

Att dessa trender kommer just nu beror enligt honom bland annat på klimatförändringarna, trängseln i våra städer, att det blivit billigare lagra data samt den låga nyttjandegraden på en bil.

– Vi nyttjar bilen så väldigt lite. Fyra procent av bilens totala tid används den. Om vi översätter detta till en CNC-maskin i en fabrik där du köper en maskin för 500 000 och du får använda den max fyra procent av

dess tillgängliga tid, då inser man hur ineffektivt dagens mobilitetssystem är.

OVANSTÅENDE TRENDER MÅSTE pressgjuterier ta hänsyn till inför framtiden, men Peter Bryntesson är positiv.

– Det finns absolut en framtid för pressgjutare. Vi är duktiga i Sverige och vi måste fortsätta ligga i framkant och ta del av den forskning och utveckling som sker. Här har forskningsinstituten en viktig roll för att sprida kunskap. De företag som vill att det ska vara precis som de senaste tjugo åren har ett problem, men ser man det som en möjlighet att hitta nya produkter med nya funktioner och egenskaper har man absolut en spännande och bra framtid framför sig.//

NAMN:
Anders Jansson

ÅLDER:
52 år

YRKE:
Platschef i Grängesberg
på Metso Minerals AB

BOR:
Bosatt i Falun sedan 2017.

Familj: Sambo och två
döttrar. Varav en är utflu-
gen ur boet

INTRESSE:
Travsport

Vilken låt väljer du till spo-
tifylistan och varför?

Då får det blir Imagine

Dragons med låten

Thunder. Helst i bilen till-
samman med min yngsta
dotter.

Då kan vi sjung ut tillsam-
mans!

6 SNABBA

Anders Jansson

Han gillar att nätverka, ogillar dolda agendor och sjunger gärna
i bilen med sin dotter.

Vi ställde sex snabba frågor till Sveriges Gjuteritekniska Förenings
nya verkställande ledamot Anders Jansson.

TEXT OCH FOTO: ELISABETH ANDERBERG

1 BERÄTTA LITE KORT OM VEM DU ÄR.

Jag är en produktionsmänniska som under senare år blivit mer och mer marknadsinriktad.

Jag tycker om att nätverka och trivs i roller där jag får möjlighet till påverkan.

Som person strävar jag efter att vara rak och ärlig. Jag har svårt för dolda agendor och blir riktigt illa berörd av personer som anskaffar sig vinning på andras bekostnad.

Som ledare vill jag se att vi verkar med ledorden respekt, lojalitet, engagemang och kompetens.

2 VAD HAR DU FÖR TIDIGARE ERFARENHETER FRÅN FÖRENINGSLIV?

Jag har sedan tidigare varit aktiv inom Svenska Tyngdlyftningsförbundet. Där var jag under en period styrelseledamot och ordförande för region Dalarna.

Har även sedan 2012 verkat lokalt i SGF, då i styrelsen för avdelning Södra.

3 VAD INNEBÄR UPPDRAGET SOM VERKSTÄLLANDE LEDAMOT?

Att ta över en så välskött förening som SGF, med två eldsjälar som Ingemar och Ingrid, som verkat för föreningens bästa under 15 år är inte enkelt.

Jag hyser den största respekt för det arbete de utfört, mycket av det ideellt. Jag är tacksam att ha dem med vid min sida, de ansvarar idag för administrationen och medlemsregistret.

Min roll som verkställande ledamot blir att fortsatt implemen-

tera styrelsens beslut och strategier i föreningen.

Jag vill bidra med en effektivisering genom att kommunicera mer genom våra digitala verktyg.

Med den dynamiska styrelse vi har idag så har vi ett bra arbetsklimat där alla vågar göra sin röst hörd.

Det var en stor anledning till att jag tackade ja till förfrågan när den kom upp.

4 VILKA UTMANINGAR SER DU ATT GJUTERITEKNISKA FÖRENINGEN STÅR INFÖR?

Antalet medlemmar i föreningen är idag cirka 900 personer av totalt de cirka 7000 som idag verkar inom Gjuterinäringen. Vi hade för ett år sedan en genomsnittlig ålder på omkring 57 år i föreningen.

Vi behöver få till en förändring, dels för att få in fler medlemmar men även för att skapa en bättre kön- och åldersbalans. Alla ska känna sig välkomna i vår gemenskap.

Vi behöver förtydliga medlemssnyttan och anpassa oss till den digitala värld vi lever i idag. GDPR är ett lysande exempel på nya utmaningar.

Precis som i företagavärlden ska vi titta på konsolideringar. Titta på Gjuteridagarna som ett exempel. Ett samarbetar med Gjuteriföreringen som skapar nytt deltagarrekord, nytt rekord på minimässan, samt över 100 besökare på Scantias Gjuteri.

Detta är skapat av en grupp människor utan ett enda fysisk möte. Skype är ett fantastiskt mötes-verktyg för att spara tid och pengar. Två saker som det alltid är bristvara på.

Det finns fler möjligheter. Vi har till exempel en systerförening i

SSDL, det finns även möjligheter till synergier hos våra Nordiska vänner

Utmaningarna är oändliga. Det gäller att våga ta första steget på det nya. Blir det fel så gör vi om och gör rätt.

5 HUR SER DU PÅ FRAMTIDEN INOM GJUTERIBRANSCHEN?

Konkurrenskraft och lönsamhet är viktigt. Jag tror på konsolideringar och samarbeten även här. Inte bara inom de producerande bolagen, utan även mot leverantörer och kunder.

Vi har haft en negativ trend på grund av dålig lönsamhet på antalet gjuterier i Norden dom senaste åren, vilket är riktigt tråkigt. Där även vi i leverantörsledet måste granska våra mervärden.

Jag tror, för att skapa en lönsam och växande framtid inom gjuterinäringen behövs finansiell styrka, hög teknologi, snabba ledtider och färre mellanhänder.

6 OM DU INTE SKULLE HA DET YRKE DU HAR IDAG, VILKET SKULLE VARA DITT DRÖMJOB?

Jag är något av en rastlös själ. Vill gärna att det ska hända saker.

Så Pilot skulle vara mitt drömyrke, om det inte vore för min flygrädsla.

PÅ WEBBEN

Gjuteriet finns som ni säkert vet även på som webbtidning idag. Den hittar ni på www.gjuteriet.se. Ni hittar oss även på Facebook där ni söker på Tidningen Gjuteriet.

Här ger vi er lite tips på vad ni kan hitta via våra kanaler men också andra tips på webben.

GJUTERIET.SE

-Nyhetsflödet är konstant och kan ibland inte vänta på att papperstidningen ska tryckas. Bland annat kan ni hitta artiklar om kommande evenemang, nyheter som är dagsaktuella och händelser i världen.

Om du inte har läst det tidigare kan du till exempel gå in och se vad Bo-Erik Pers, vd på Jernkontoret, tänker kring att USA införde importtullar på stål och aluminium.

Bo-Erik Pers, VD Jernkontoret

-Annonsera på gjuteriet.se Där kan du snabbt komma ut med din annons och du har även möjlighet att medverka i våra flöden på sociala medier.

-Gjuteriet TV. På gjuteriet.se kan du se klipp och inslag från företag, intervjuer och träffar. Om du har något som du vill dela med dig av, hör av dig till redaktor@gjuteriet.se så kanske just ditt klipp hamnar på Gjuteriet TV.

SPOTIFY

Du har väl inte missat att prenumerera på spotifylistan Gjutarlåtar? Där samlar vi låtar från personer som medverkat i tidningen på något sätt. På så sätt kan du lära känna dina gjutarkollegor runt om i landet via musiken.

Hittills ser listan ut som följande:

-När vi gräver guld i USA – tillagd av Jonas Abrahamsson, Gjuteriteknik, med motiveringen "Det måste väl ändå bli något kopplat till sport"

-America's Sweetheart – tillagd av Gjuteriets redaktör Elisabeth Anderberg med motiveringen "Den låten är väldigt mycket jag"

-Rainbow Dream Prelude tillagd av Ulla Djurberg, Volvo

i Skövde, med motiveringen "Jag kopplar ju egentligen luciasången till en gjutarlåt, men det får ändå bli en favorit som denna"

-Fattig bonddräng – tillagd av Johan Edbom, FMM-Mora, med motiveringen "Jag tycker Tommy Körberg sjunger så bra och låten är fantastisk"

-Iron Man – tillagd av Christian Karlsson Älmhults Gjuteri och ordförande i Gjuteritekniska föreningen samt ansvarig utgivare för denna tidning med motiveringen "Som järngjutare måste man ju bara ha med Iron man med Black Sabbath"

-It's Raining Men – tillagd av Cajsa Lundberg, Lundbergs Pressgjuteri, med motiveringen "Som kvinna i gjuteriindustrin väljer jag denna"

-Back in Black – tillagd av Joachim Rasmussen, Klafreström Stålgjuteri, med motiveringen "Det får bli en hyllning till min son"

FACEBOOK

Här kan ni kolla in bakom kulisserna hur det går till när vi gör tidningen. Bland annat när kvinnonätverket testar simulatorer på CEVT, när fotografen ligger på golvet framför intervjuobjektet eller för nyhetsflashar.

Gå in och följ Tidningen Gjuteriet!

GJUTERIHANDBOKEN.SE

Glöm inte bort den för att den har funnits ett tag. Den är fortfarande lika aktuell och borde vara en introduktionsbok för alla som börjar inom gjuteribranschen, oavsett yrke.

MÅNADENS STREAMINGTIPS

Vi är många idag som lever i bonusfamiljer. Och om du inte gör det så borde du ändå se serien Bonusfamiljen för att få en förståelse i hur det kan vara.

Trion Felix, Clara och Moa Hergren har skapat serien utifrån sina egna erfarenheter av att leva i en bonusfamilj.

Serien skapar både skratt och tårar och ibland kommer skämskudden upp på grund av igenkänningsfaktorn i vissa situationer.

Serien är fylld med bra skådisar och en bonus i Bonusfamiljen är Lill-Babs som spelar den lesbiska styvmodern och Martin Luuk, bror till Kristian Luuk, som den något udda skolkuratorn.

Just nu streamas säsong två på svtplay och tredje säsongen börjar att sändas våren 2019.

Först och främst så tackar vi för er positiva respons på detta nya inslag i tidningen. Ni har kommit med önskemål om korsord här så vi ser över möjligheten till detta framöver.

Vinnare i förra numrets En ska bort blev Peter Karlsson som svarade att schimpansen ska bort på grund av att det var det enda däggdjuret. Två biobiljetter kommer på mejlen.

Fortsättningsvis får ni som skickar in svar gärna berätta var ni kommer från!

Svaren på 5 om 1 hittar ni på gjuteriet.se

Svar på tävlingar och tips eller önskemål om vad ni vill slappa med i lunchrummet skickar ni till redaktor@gjuteriet.se

Svaren redovisas i nästa nummer.

5 OM 1

ETT ÅRTAL

5 POÄNG:

Det råder sträng kyla i Sverige. Under en dag i januari uppmäts minus 52 grader i Nattavaara.

4 POÄNG

Hans Holmér avgår som länspolismästare i Stockholm som en direkt följd av att han fråntas uppgiften som spaningsledare i jakten på Olof Palmes mördare då spaningarna urartat efter en ifrågasatt razzia mot PKK.

3 POÄNG

Patrik Sjöberg sätter världsrekord i höjdhopp inomhus med 2,41 meter.

2 POÄNG

Olof Johansson väljs till Centerpartiets nye partiordförande.

1 POÄNG

Den svenska TV-såpan Varuhuset har premiär.

MATLÅDERECEPTET

Har du också ofta små ostbitar över som slängs i onödan? Istället för att kasta kan du göra en supergod Pasta Alfredo. Har du lite bacon över, eller lite tacofärs över kan du blanda i. Men annars gör osten hela jobbet.

Här är ett recept för fyra personer (fast går minst lika bra till två matglada och hungriga)

Ingredienser:

Cirka 3 dl riven ost av olika sorter (kan vara allt från hushållsost till dessertost)

100 gram rumsvarmt smör

1 dl grädde (eller mjölk funkar också)

Svartpeppar

Salt

Pasta för 4 personer (den sort du har hemma)

Om du vill lyxa till det och har lite Sherry eller liknande hemma är det gott med en skvätt.

Samma sak med vitlök.

Valfri sallad, nötter eller grönsaker om du vill garnera lite.

Gör så här:

Ta fram smöret en stund innan så det blir rumsvarmt.

Koka pastan.

Shutterstock

Blanda smör och riven ost med en gaffel.

Häll i grädde eller mjölk och om du vill Sherry eller liknande samt vitlök. Mosa lite till.

När pastan är klar häller du av vattnet och blandar pastan i röran. Veva runt tills såsen har smält.

Peppra och salta efter smak.

Garnera med det du vill. Tomater, nötter, ruccola eller vad du än har hemma.

Vissa gillar inte att värma detta i matlåda dagen efter. Så ät det direkt, eller om du är en finsmakare som inte gillar det. Ha pastan för sig i en låda och röran i en låda. När du sedan ska äta värmer du de båda lådorna och blandar på plats

Receptet är inspirerat av slangintemat.se

HITTA SAMBANDET

Nu ska vi inte ta bort någon bild. Utan nu ska ni hitta sambandet mellan de fyra. Om ni kommer på svaret mejlar ni det till redaktor@gjuteriet.se. Vinnare publiceras i nästa nummer och belönas med två biobiljetter.

”Detta stärker framtiden för gjuteribranschen”

Den 22 mars gick ägarna till forskningskoncernen Swerea ut med att de har tecknat en avsiktsförklaring i syfte att ytterligare förstärka svensk institutsektor.

Två tredjedelar av Swereakoncernen går samman med RISE och en tredjedel bildar det nya institutet för stål- och gruvforskning, SWERIM.

TEXT OCH FOTO: ELISABETH ANDERBERG

Isitt pressmeddelande skriver man: Förändringen syftar dels till att stärka svensk institutsektors förmåga inom bland annat digitalisering, smart industri, produktionsteknik, återvinning och materialutveckling, dels till att fokusera metallforskningen för fossilfri produktion.

-Det hela handlar om från början att stålindustrin vill titta på att gå över till fossilfri smältning. Det måste forskas mer på detta av miljöskäl. Det är intressant för hela industriverige, säger Lars Johansson ordförande för Gjuteriföreningen.

DET SOM IDAG heter Swerea MEFOS och delar av Swerea KIMAB kommer, om avsiktsförklaringen går igenom, att tillhöra det nya institutet för stål. Och gruvforskningen SWERIM.

Resterande delar, däribland Swerea SWECAST, kommer att ingå i RISE.

-Det var inget alternativ att låta Swerea SWECAST att köra eget. Det är de för små för, säger Lars Johansson och förklarar detta med att om man väljer att bryta ut stålindustrin ur Swerea så måste man också ta

konsekvenserna för resten också.

Hur tror du att detta kommer att påverka gjuteribranschen?

-Branschen kommer fortfarande att ha lika mycket påverkan kring forskningen som tidigare. Och det kommer dessutom att bli en styrka för SWECAST som på sikt måste bli större.

RISE ÄR ETT samlat forskningsinstitut med kompetenser inom flera områden. Genom att ingå i RISE tror Lars Johansson att SWECAST kan bli ännu starkare än vad de är idag och att nätverket inom RISE kan innebära spinoffeffekter även till gjuteribranschen.

Idag handlar det som sagt om en avsiktsförklaring, när tror du att det kommer besked om det går vidare till beslut?

-Målet är ju att allt ska vara klart den 30:e juni så i månadsskiftet maj-juni borde det komma besked.

Tror du att detta kommer att gå till beslut?

-Ja det tror jag. Det är detaljer man jobbar på just nu som ska lösas.

Det finns de som är oroliga inför vad som händer med SWECAST i

Lars Johansson, ordförande för Gjuteriföreningen, tror att Swerea SWECAST eventuella framtid i RISE kommer innebära en positiv utveckling.

denna fråga, vad har du att säga om det?

-Jag tror att detta stärker framtiden för gjuteribranschen. Det kommer inte att bli några större förändringar mer än de positiva.//

Lyssna på Lars Johanssons låt på spotifylistan Gjutarlåtar. Fly me to the moon med Frank Sinatra.

SKAPA ÖKAD FRAMGÅNG

ATT HJÄLPA VÅRA KUNDER ÄR VÅRT UPPDRAG!

Stena Aluminium hjälper dig att nå ökad framgång genom att skapa en långsiktig relation baserad på flexibilitet, rätt kvalitet, leveransprecision och en hög tillgänglighet på kundanpassade aluminiumlegeringar och teknisk support.

Vill du veta mer, ring oss på 010-445 9500 eller besök www.stenaaluminium.com

STENA
ALUMINIUM

KUNDSEMINARIUM

GJUTERIER I SVERIGE

16-17 MAJ 2018 KARLSTAD

TOGETHER
FOR
MORE

Seminarieriktat sig främst till arbetsledning, teknik & eldfast underhåll.

Två fullspäckade dagar med föreläsningar från ex Calderys, Otto Junker, Saveway etc. Utställning från maskinparken och besök i dagsbrottet på Valön i Ämål.

För information & frågor vänligen kontakta:
Håkan Andersson, +46 (0) 7 06 54 09 79
hakan.andersson@calderys.com

 calderys
a member of Imerys

Det var trångt i salen under föreläsningarna. Här berättar Scantias Björn Westman om framtida hållbara transportlösningar.

SUCCÉ FÖR GJUTERIDAGARNA

Årets Gjuteridagar lockade omkring 200 personer, ett rekord sett till föregående år.

-Jag tror att det är det program som projektgruppen satt ihop tillsammans med ett studiebesök på Scantias gjuteri som lockat många, säger Diana Bogic från Gjuteriföreningen och en av dem som arbetat i projektgruppen.

TEXT OCH FOTO: ELISABETH ANDERBERG

Under fem månader har projektgruppen arbetat med Gjuteridagarna. Och succén visade sig redan några veckor innan den ägde rum då man fick stränga anmälningarna eftersom det var fullbokat.

-Vi är mycket nöjda, säger Conny Oldenby som har varit projektledare i gruppen.

Programmet som projektgruppen satt ihop innehöll allt från hur företagen påverkades av beslut tagna i EU till 3D-printing i praktiken till hållbara transportlösningar till...ja ni förstår. Det var en stor bredd på föredragen.

GJUTERIDAGARNA HÖLLS DETTA år i Södertälje och självklart handlade ett

av föredragen om Scantias nya gjuteri.

Thomas Lindstedt är huvudprojektledare för det nya gjuteriet och berättade om hur Scania i framtiden ska kunna göra det de gör idag fast tre gånger så mycket.

Bland annat så plockar man hem mycket av det man idag importerar.

-Vi har under tid sett att vårt gods vi gör är bättre än det vi köper.

Conny Oldenby och Diana Bogic är två av dem som arbetat i projektgruppen med årets Gjuteridagar. De var mycket nöjda med utfallet.

Thomas Lindstedt, huvudprojektledare för bygget av Scantias nya gjuteri, berättade om hur planerna såg ut för det nya gjuteriet och varför man valt att göra denna satsning.

Därför känns det rätt att i framtiden producera mer själva, säger Thomas Lindstedt.

Han visade bilder över hur det nya gjuteriet är planerat och förklarade vinsten i att göra denna enorma investering.

-Det blir lättare att genomföra förändringar och lösa problem när vi har produktion, forskning och utveckling nära varandra och som därför också kan samarbeta på en annan nivå, säger han.

Reaktionerna på Scantias satsning, som är en av de största genom tiderna i Sverige, har varit positiva. Dels för att det kommer att bli ett stort kliv framåt gällande hållbarhetsfrågor,

men också att det visar väg på att det är positivt rent affärsmässigt att plocka hem produktion till Sverige.

Den största utmaningen för projektgruppen just nu är tiden.

-Vi har en tuff tidsplan att hålla oss till. Just nu jobbar vi med kravspecifikationer för byggnader och utrustning samtidigt som vi jobbar med markförberedning samtidigt som vi är inne i tillståndprocessen, säger Thomas Lindstedt.

Men allt verkar i dagsläget gå som planerat och gjuteribranschen följer projektet med spänning.

I PAUSERNA MELLAN föredragen fick besökarna möjlighet att gå runt bland

minimässan som även den hade rekord i antalet utställare. Och så fick man chansen att nätverka med andra i branschen.

-Det är viktigt att lära av varandra, säger Mariann Ulkner från Volvo GTO som hade ett sällskap på 20 personer som var anmälda.

Med inspiration efter dagarna åkte deltagarna hem med ny kraft att ta tag i vardagen och kanske med nya idéer.

Nästa gång branschen samlas för ett större event är i Örebro i september då Gjuterikongressen äger rum.

På webben:

på www.gjuteriet.se kan ni se en inspelning gjord på Gjuteridagarna.

80 måste bli det nya 40

Hon har medverkat i Skavlan två gånger. Hon har varit sommarpratare i Sveriges Radio P1. Och nu har hon även medverkat på Gjuteridagarna.

-Det var första gången jag pratade inför gjutare. Men det var roligt och de kom med intressanta frågor, säger Maria Strömme. Professor i nanoteknologi vid Uppsala universitet.

TEXT OCH FOTO: ELISABETH ANDERBERG

Hon börjar sin föreläsning med att visa en bild på sig själv som ung flicka, sittande i en fiskebåt vid Lofoten där hon har sin uppväxt och med nariga röda läppar.

-Detta var tiden då normmän inte börjat använda Lypstyl än, säger hon och drar med sig skratt i salen.

Och det är något som är genomgående under hela föreläsningen. Oavsett om hon pratar om klimatproblemen i världen som gör att vi måste komma vidare inom nanoteknologin så blandar hon det med humor som gör att alla lättare kan till sig det hon säger. Trots att vi snackar om en av världens mest komplicerade teknologier.

BATTERIER ÄR EN spännande fråga för många inför framtiden. Maria Strömme berättade om en hel del banbrytande forskningar som gjorts inom området.

-Vi har bland annat sett hur vi kan ta fram ett bränslecellsplåster som gör el av mjölksyran i svett. Tänk dig att du i framtiden kanske kan ladda din telefon genom att ha ett plåster på

armen som genererar el via din svett, säger Maria Strömme.

Hon berättade om flera utmaningar vi har i framtiden och kom med olika lösningar. Såsom cellulosa-baserade batterier som vi kan använda i tapeter som värmer upp våra bostäder via solceller. Eller trådbatterier som vi kan ha i våra kläder som laddas via friktionen när vi andas.

Men det var en sak hon lade lite extra tid på. Att vi blir allt äldre.

-VI ÖKARI befolkning på jorden allt mer. Men inte för att vi föder fler barn. Nej, vi föder färre barn. Vi ökar i befolkningsmängd på grund av att vi blir äldre.

Maria Strömme berättade om en av vår tids stora utmaningar. Vi måste komma på ett sätt på hur våra kroppar kan hålla längre. Det genom att få bort åldersrelaterade sjukdomar och få kroppen att odla egna reservdelar.

-År 2050 måste 80 år vara det nya 40 år. Annars hamnar vi i en stor kris.

Krisen handlar om allt från att vi måste hålla för att jobba allt längre för att klara av kompetensförsörjningen till att inte belasta vården och

Maria Strömme, professor i nanoteknologi vid Uppsala universitet var en av föreläsarna på Gjuteridagarna.

dess ekonomi med åldersrelaterade sjukdomar.

-Och det är via nanomassa vi kan få kroppen att odla sina egna reservdelar.

Maria Strömme berättar att stamcellerna i kroppen åker runt och vet inte riktigt vad deras uppgifter är. Via nanotech så kan vi instruera stamceller på vissa platser i kroppen exakt vad de ska göra.

DET KÄNNES GANSKA mycket som science fiction. Men det görs redan idag.

-Tandvården har kommit längst i

detta, berättar Maria Strömme.

Det har gjorts flera framgångsrika försök inom tandvården till exempel när det handlar om att få kroppen att själv bygga upp käkben.

-Det var en tandläkare som skulle sätta in tänder med titanskruvar på en äldre person vars käkben blivit så skört att skruven inte fastnade. Genom att lägga en nanomassa där tanden skulle skruva fast som skapade rätt miljö för käkbenet att bygga sig självt kunde man inom några månader se att det kroppen byggt ett nytt och starkare käkben på plats, berättar hon.

Sedan kunder tandläkaren skruva dit den nya tanden utan problem.

På samma sätt har man nått framgångar hos exempelvis förlamade personer. Man har med hjälp av nanoteknologi fått kroppen att reproducera nerver i kroppen som gjort att personerna fått tillbaka rörlighet och känsel.

NÄR DET VAR dags för frågor från publiken kom det en som hade en förhoppning om att detta skulle kunna överföras direkt till gjutning. Om man kan få kroppen att laga sig själv. Kan man även få material att laga sig självt?

-Jag jobbar ju med levande material. Men det ska inte vara för otroligt, svarade Maria Strömme.

En annan fråga som kom upp var hur länge vi egentligen ska leva.

-Att folk blir 200 år kan vi fixa inom kort. Men sedan handlar det om filosofiska och etiska frågor som: Vad ska vi egentligen dö av? Och det lämnar jag till andra att besvara. Jag tar hand om nanoteknologin, den filosofiska delen får andra jobba med, svarade Maria med ett skratt.

OAVSETT OM DET handlade om etik, filosofi eller teknologi så gick alla ut från föreläsningen med många tankar om framtiden.//

Maria Strömme lockade till både skratt och eftertanke med sin föreläsning.

SAGT OM GJUTERIDAGARNA

Selma Klipic, Volvo GTO, är på Gjuteridagarna för första gången. Här står hon tillsammans med kollegorna Tomas Medin och Lars-Erik Tengman. -Jag tycker att det är ett bra program och kul att träffa andra, säger hon. Alla tre gillade Maria Strömme extra och tycker att det är bra när det finns något i programmet som bryter av och får dem att tänka utanför boxen mer.

Maria Johansson, Mariann Ulkner, Anna Olsson och Maria Welltén tyckte att det var inspirerande att träffa andra i branschen och att lyssna på föredragen.

-Det är viktigt att vi lär av varandra, säger Mariann Ulkner.

Fredrik Wilberfors, Nulifer Ipek och Emma Sjölander, alla från Scania CV tycker att det är bra när så många samlas samtidigt för nätverkanets skull.

-Sedan tycker jag att det är väldigt många bra och intressanta föreläsningar, säger Nulifer.

Mats Fredriksson, Österby Gjuteri, Per Ytterell, Smålands Gjuteri och Bo Broberg, Beijer Industries är alla mycket nöjda med dagarna.

-Det är bra att det inte bara är siffror och diagram utan även inspirerande föreläsningar som ger eftertanke, säger Bo. De andra håller med. Skulle man nämna någon kritik så skulle det kanske handla om att det är för mycket säljfolk på plats. Jag vill prata med kollegor mer än att bli uppassad, säger Per. Bo Broberg kan förstå vad han menar, men eftersom han tillhör säljsidan så tycker han att det är bra att man kombinerar. -För oss är det ett jättebra tillfälle att träffa alla våra kunder på en och samma gång. Vi behöver ju varandra, säger han.

Robert Ahlgren från Arvika Gjuteri och Peter Göttfert från Norrlandsgjuteriet diskuterar. -Jag tycker att det är väldigt roligt att det har kommit så många, säger Robert Ahlgren. Både han och Peter Göttfert har varit med och arbetat med innehållet.-Vi har jobbat extra mycket detta år med att få spridning av Gjuteridagarna. Det är roligt att det har gett utdelning, säger Peter.

Även Volvo och Scania nätverkade under Gjuteridagarna. Här står Mikael Sjöberg från Volvo GTO och pratar med Ingegerd Annergren och samtalar.

-Jag är på Gjuteridagarna för första gången. Jag tycker att det är ett jättebra upplägg och tycker att det är extra roligt med studiebesöket på Scania förstås, säger Mikael och skrattar.

Marie Westberg från Leax provkör CEVT:s simulator

MED KVINNOLIGT FOKUS

Att vara kvinna i industribranschen kan ibland kännas ensamt. Och även om företagen vill ha fler kvinnor anställda så är det svårt att locka dem till branschen.

Det ville Gabriella Banehag råda bot på och startade nätverket "Kvinnan i Leverantörsindustrin". -Mitt mål är att kunna lägga ner nätverket för att det inte behövs längre. Men vi har lång väg dit, säger hon.

TEXT OCH FOTO: ELISABETH ANDERBERG

Ett 30-tal kvinnor möts upp på CEVT i Göteborg. Flera känner varandra sedan tidigare och de som inte känner någon hittar snabbt samtalsämne. Alla har ju en gemensam nämnare – de är kvinnor i leverantörsindustrin.

-När jag började i branschen så kände jag att det behövdes ett kvinnligt nätverk. Vi måste göra vad vi kan för att locka kvinnor, säger Gabriella Banehag som arbetar på Fordonskom-

ponentgruppen, FKG.

Nu har nätverket funnits sedan 2015 och idag är det cirka 200 medlemmar och intresset ökar för varje år.

PÅ TRÄFFARNA SAMLAS man för att lyssna på föreläsningar och nätverka. Under dagens träff så får deltagarna börja med att lyssna till Jo Zhou, HR-chef på CEVT, då hon berättade om företaget och om moderbolaget Geely med sina 70 000 anställda

världen över och som 2017 sålde 1,24 miljoner fordon.

Jo Zhou pratar om allt från hur företaget bildades till vilka kulturskillnader det kan bli idag när man i branschen behöver rekrytera från hela världen och inte bara i sitt eget land.

Givetvis ville CEVT passa på att prata lite om sitt arbete med XC40 som vid tillfället just vunnit pris för årets bil. Och hur de arbetat med Geelys första helt egen utvecklade bil

Gabriella Banehag, FKG, är grundare och initiativtagare till det kvinnliga nätverket.

Susanne Johansson, VD Texla, tror att företag behöver se över sina värderingar när de rekryterar för att locka kvinnor.

Lync & Co som har lanserats i Kina och som är en framtidens bil med all sin teknik.

Föreläsningarna avslutas med att Johanna Murman från Triathlon Group berättar om deras arbete med rapporter kring råmaterial. Något som också var väldigt aktuellt då flera satt och väntade på om Trump skulle införa strafftullar på stål och aluminium just den dagen.

SÅ DAGENS FÖRELÄSNINGAR gav inspiration och kunskap till deltagarna, men nätverkandet verkade ge minst lika mycket inspiration.

-Dessa träffar visar vilken bredd av yrken det finns inom industribranschen och det är ju det som är så viktigt att visa, säger Gabriella.

Hon tror att man måste börja mycket tidigare med att locka in kvinnor – redan vid skolstadiet.

-Det måste ju göras ett arbete med utbildningarna. Att man visar hur roligt det är och hur många möjligheter det finns, menar hon.

Med på träffen är Susanne Johansson, VD för Texla. Hon har erfarenhet av att få in kvinnor i industrin.

När hon började jobba i industribranschen 1990 så var det alltid män på höga positioner och sedan dess har hon arbetat medvetet med att ett jämställdhetsarbete. Texla har idag 320 anställda varav 56 procent är män

och 44 procent kvinnor. Så de är så gott som framme vid målet.

-Det är bevisat på forskningsnivå att en jämställd organisation och verksamhet ger ett bättre resultat. Det handlar om allt från energin på arbetsplatsen till vilken mentalitet man får, säger Susanne och berättar om en man på en av arbetsplatserna som tyckte att det var helt idiotiskt först att arbeta med att få in kvinnor i verksamheten. Men som för inte så länge sedan kom till henne och erkände att hon hade rätt, jämställdheten bidrog till ett bättre resultat.

"DET FINNS INGA kvinnor som söker jobben vi har ute" är ett vanligt argument för att det är få kvinnor inom industrin. Men Susanne Johansson tror att man tänker lite fel.

-Hur utformar man annonser idag? Lockar det kvinnor att söka? Eller rättare sagt, lockar det unga att söka jobben? Det finns problem att locka unga personer över huvudet taget, säger hon.

Hon tror att ett steg i rätt riktning skulle vara att se över företagets värderingar, hur ser hemsidan ut, när personer söker upp oss på nätet – ser vi ut som en arbetsplats vi vill arbeta på?

-Personer som söker jobb idag nöjer sig inte med att gå till ett jobb och sedan få lön. Arbetsplatser måste tänka på att vara attraktiva. Vad gör

man för sin personal? Om man väljer att gå på hockey eller till ölbryggeri som personalaktivitet så kanske man omedvetet riktar sig mot män, säger Susanne.

GABRIELLA HÅLLER MED i resonemang- et och vill genom nätverket lyfta resor man gör inom branschen.

-Jag var i Kina för ett tag sedan. Ensam kvinna. Det var jätteintressant och lärorikt, så det ska väl inte bara vara gubbar och jag på nästa resa, säger hon.

Vid nästa nätverksträff i maj så kommer deltagarna att få testköra den nya Nimbus tillverkad av Finnveden Executive. Gabriella berättade också om en resa till Tyskland där ämnet kommer att vara Digitalisering ur kvinnlig synvinkel.

-Så problemet är inte att företagen inte vill, men de vet inte riktigt hur de ska göra för att locka kvinnor, säger Gabriella.

Dagens nätverksträff avslutades med att deltagarna fick testköra simulatören som CEVT använder sig av. Något som blev en av dagens många höjdpunkter.

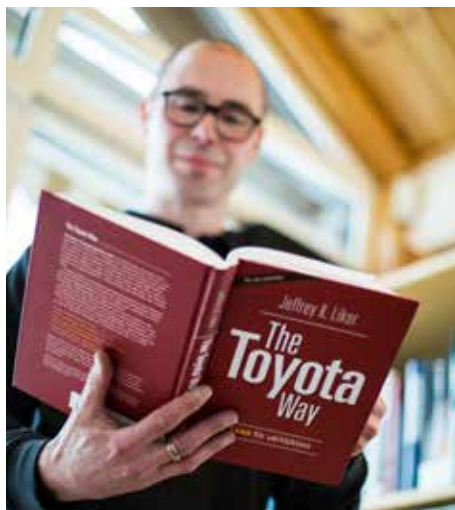
FOTNOT: På www.gjuteriet.se kan du länka dig vidare till "Kvinnan i leverantörsindustrin" för att läsa mer eller gå med.

Joachim Rasmussen beskrivs som ett mellanting mellan en professor och inspektör Gadget.

"De retar mig lite för mina byxor här på jobbet"

Joachim Rasmussen hämtar mycket inspiration från denna bok.

Joachim Rasmussen kollar in planeringstavlän.

Klavreströms egna kommissarie Gadget

-Han är som kommissarie Gadget. Klurar mycket.
Så beskriver Sabina Kroon sin kollega Joachim Rasmussen som inte bara är en klurare utan även månadens gjutare.

TEXT: ELISABETH ANDERBERG

FOTO: CECILIA FORSS

När vi läser upp motiveringen till varför Joachim skulle bli månadens gjutare känner han igen sig. Framförallt delen i att han brinner för gjuteribranschen.

-Det är väl snarare en underdrift, säger han och skrattar.

På hans kontor står böcker uppradade. Alla med en koppling till gjuteriteknik och verksamhetsutveckling. Och de står inte bara där för syns skull, de är vällästa.

-Ja jag läser mycket. Jag gillar teori och att sedan kunna föra över det i praktiken, förklarar han.

JOACHIM BÖRJADE ATT jobba på Klafreströms Stålgjuteri när han var i 25-års åldern. Då började han på golvet och gjorde det mesta som gjordes inne på produktion. Men en dag gick han, egentligen utan någon speciell anledning, in på studierådgivningen på Arbetsförmedlingen i Växjö.

-Där pratade jag med en kvinna

och till slut sa hon att jag borde gå på Bergsskolan i Filipstad där man utbildas till ingenjör inom berg och metall.

Så Joachim sökte, kom in, sa upp sig från jobbet och flyttade till Värmland under tre år.

Efter utbildningen kollade han efter några jobb uppåt landet, men hamnade till slut åter på Klafreströms Stålgjuteri.

Men det var inte enda uppehållet han haft från Klafreström. Joachim har sagt upp sig för att ta dykarcertifikat och åka till Cypern för att jobba som dykguide.

-Jag tjänade 5,25 i timmen så det var inget jag blev rik på. Men roligt var det, säger han.

Sedan har han sagt upp sig för att jobba på ett annat gjuteri. Men han har alltid kommit tillbaka. Och dörren har stått öppen för honom.

HEMMA ÄR ALLTID bäst. Så förklarar han anledningen till att alltid ha återvänt till Klafreström. Men också

att han på företaget får möjlighet till att jobba med det han vill – problemlösning och utveckling.

-Det var ett krav från min sida när de frågade om jag ville komma tillbaka. Att jag fick jobba med det jag gör idag.

Idag har Joachim titeln kvalitetsansvarig och det är flera på arbetsplatsen som bekräftar bilden han ger av sig själv som problemlösare.

-Finns det ett problem så löser Jocke det, berättar Jennie Nilsson.

Och hans vilja till att ständigt utvecklas bekräftas av företagets VD, Karl Stenfelt.

-Många anställda vill idag ha saker för sin egna personliga del. Men när Jocke kommer och ber om något så handlar det om någon bok eller en kurs på Chalmers. Han är verkligen hängiven sitt jobb, säger Karl.

UNDER INTERVJUN TYSTNAR Joachim flera gånger. Tittar upp i taket och liksom suger på orden han vill säga. ►

Tillsammans med Jennie Nilsson har Joachim Rasmussen löst många problem.

Det märks att Joachim Rasmussen är uppskattad av sina kollegor.

Joachim Rasmussen kollar så att produkterna är som de ska.

Det är mycket skratt och skämt mellan Joachim Rasmussen och kollegan Sabina Kroon.

-Ja, ni kanske undrar varför jag gör så. Personlighetstester visar att jag är av det analytiska slaget, säger han och ler.

Och det krävs ingen längre stund tillsammans med Joachim för att räkna ut det. Bilden av en professor personifieras i honom på något sätt.

Samtidigt som han gärna vill klura ut lösningar och utvecklingspotential så är han noga med att påpeka att han gör inte arbetet själv. Han vill inte göra det själv utan anser att det är viktigt att alla är med på det. Det är om alla jobbar tillsammans man kan utvecklas menar han.

-Det spelar ju ingen roll hur mycket jag kan om gjuteriteknik om jag inte lyckas förmedla det vidare eller kan implementera det.

Och kollegan Jennie berättar att när det är något problem ute i produktion så kommer Joachim och frågar hur hon tror att man ska kunna lösa det innan han själv säger något.

-Sedan diskuterar vi tillsammans fram den bästa lösningen, berättar hon.

JOACHIM VISAR OSS runt på fabriken. Han berättar om lösningar han kommit fram till gällande olika produkter och problem de haft. Hans genuina intresse för gjuteriteknik märks tydligt. Han berättar om att han varje dag går in på diverse sidor för att läsa om det senaste inom branschen och hittar han något som skulle kunna vara till nytta för Klafvrestrom så vidarebefordrar han det till sina chefer. Och hans nyaste bibel står i bokhyllan i form av "The Toyota way".

-De är ju så mycket längre än vad vi är. Men det finns saker vi kan implementera här för en bättre produktion, säger han.

En sak han just nu går och funderar på är den så kallade enstyckstillverkningen. Istället för att man i produktionen arbetar parallellt med

att tillverka olika delar som sedan ska sättas samman så sätter man ihop ett team som gör en produkt tillsammans.

-Idag när vi gör vissa produkter så kanske de som gör del A i en produkt producerar väldigt mycket mer än vad del B gör. Då kan vi ligga på ett lager med en väldig massa av del A. Visar det sig sedan att det kanske är något fel på någon del så kanske vi måste göra om allt och får kasta en massa som ligger i lager.

Så istället för att alla gör sin egen del hela tiden så ska alla kunna se helheten i en produkt från början och därmed minska på onödigt lager och få en mer effektiv produktion.

-Det handlar om en mer flexibel produktion än vad vi gör idag, säger Joachim och hoppas att detta ska bli verklighet inom ett år.

Det finns något som heter intraprenör, en person som utvecklar, kommer med idéer och lösningar på ►

Bakom den lille professorn döljer sig en spelevink i Joachim Rasmussen.

Uttrycket "kolla i bokhyllan för att se vem människan är" stämmer bra in på Joachim Rasmussen

en arbetsplats. En entreprenör fast anställd på ett företag. Skulle du se dig som en sådan?

-Ja kanske det. Drivande är jag ju i alla fall. Det måste jag få vara för att trivas. Jag måste få använda huvudet annars blir jag fan tokig.

HAN TITTAR TILL sin mejlkorg och konstaterar att han inte fått några mejl. Idag heller.

-Jag har inte fått mejl på tre dagar, säger han och skrattar men påpekar att det kan ändra sig till imorgon.

Det måste väl ändå vara ett gott betyg som kvalitetsansvarig?

-Ja det är ju tack vare att vi har gjort ett bra jobb som gör att jag kan tänka på utveckling istället för avvikelser.

När Joachim stänger ner för dagen går han hem till sin familj som består av sambo och två barn. I vinter har han fått göra det han gillar tillsammans med sin son som är sex år – åka utförsäkring. Nästa vinter är det dottern tur att lära sig. Då är hon tre år.

Resa är något han annars gillar. Det blir återkommande resor till Thailand eftersom det var där han träffade sin sambo på en semesterresa för många år sedan.

-Jag har inte rest överdrivet myck-

et. Men jag gillar det. En gång tog jag tåget till Bergen. Ensam med en bok. Jag är kanske inte alltid så social alltid.

Men att han inte skulle vara social är inget som märks. Han skämtar mycket och gärna. Gör grimaser framför kameran när fotografen ska göra sitt och det skrattas mycket tillsammans med kollegorna.

Vi frågade honom vad han skulle jobba med om han inte skulle jobba inom gjuteribranschen. Vi tänkte att svaret kanske skulle vara professor eller liknande. Men...

-Jag skulle nog åka någonstans och surfa, säger Joachim och skrattar igen.

Men som det är nu trivs han med vad han gör. Han förklarar att han gillar gjuteribranschen så mycket på grund av att det är ett gammalt yrke men som utvecklas hela tiden och fortfarande kommer att göra det under en lång tid framöver.

I ett gammalt yrke brukar det också finnas motstånd till förnyelse och utveckling, hur ser du på det?

-Det är bra att det finns de som håller mig tillbaka. Jag har tusen idéer om hur jag skulle vilja göra. Men samtidigt är det också det som triggar igång mig. Att få igenom det som ingen trodde skulle vara möjligt.//

CITAT:

" Drivande är jag ju i alla fall. Det måste jag få vara för att trivas. Jag måste få använda huvudet annars blir jag fan tokig."

På frågan om han är en intraprenör

" Men samtidigt är det också det som triggar igång mig. Att få igenom det som ingen trodde skulle vara möjligt."

Om motstånd till förnyelse och utveckling

" Det spelar ju ingen roll hur mycket jag kan om gjuteriteknik om jag inte lyckas förmedla det vidare eller kan implementera det."

Angående att hela teamet ska vara med i arbetet

MOTIVERING TILL MÅNADENS GJUTARE

Joachim brinner för gjuteribranschen. Trots att han har jobbat här, med några avbrott, i över 20 år så vill han ständigt utveckla sig och lära sig mer. Och det driver oss alla framåt.

/ Karl Stenfelt, VD Klafreströms Stålgjuteri

TRE OM JOACHIM

Vilken var din senaste idrottsaktivitet?

-Det var när jag åkte skidor, utför, med min son i Kettilsås utanför Vetlanda.

Vilken maträtt lagade du senast?

-Bruna bönor och fläsk. På riktigt alltså. Ingen jävla påse med bruna bönor. Det är gott.

Vilken låt vill du ha med på spotify-listan Gjutarlåtar?

Det får bli en hyllning till min son där och ta en av hans favoritlåtar: Back in black med AC/DC.

© NICHOLE SOBECKI

© FRANCESCO ZIZOLA/NOOR

© P.K. LEE/MSF

DET ÄR EN SJUK VÄRLD VI LEVER I. DITT FÖRETAG KAN GÖRA DEN FRISKARE. BLI FÖRETAGSVÄN NU.

Som företagsvän skänker du och ditt företag mellan 10 000 och 100 000 kronor per kalenderår. Pengar som går till att göra en sjuk värld friskare.

Ni får också tillgång till vår Företagsvänlogga, ett diplom och en mailfot. På så vis kan ni visa era anställda och kunder att ni bidrar till en friskare värld.

Tack för det stöd ni kan ge.

BLI FÖRETAGSVÄN OCH BÖRJA RÄDDA LIV REDAN IDAG.

Kontakta oss på telefonnummer
010-199 32 69 eller maila på
foretag@lakareutangranser.se

Bankgiro 900-6032
Plusgiro 90 06 03-2

MEDECINS SANS FRONTIERES
LÄKARE UTAN GRÄNSER

NYTT FRÅN SVERIGES GJUTERITEKNISKA FÖRENING

Sveriges Gjuteritekniska Förening Kullgatan 17, 561 46 Huskvarna Tfn. 036-12 99 50 E-post sgf-ghs@telia.com
www.sgf-ghs.com Ordförande: Christian Karlsson, Verkställande ledamot: Anders Jansson Tfn. 072-268 87 06

FÖDELSEDAGAR

80 år

6 juni, **Yngve Ekberg**, Bredaryd

75 år

8 maj, **John-Åke Fjäll**, Arvika

23 maj, **Lars Johansson**, Trosa

1 juni, **Ingvar Hallgren**, Skövde

6 juni, **Rolf Rehnholm**, Eskilstuna

70 år

2 maj, **Owe Karlsson**, Katrineholm

10 maj, **Kenneth Nilsson**, Mullsjö

26 maj, **Jan-Eric Pehrsson**, Ösmo

30 maj, **Margaretha Schmidt**, Eskilstuna

11 juni, **Bertil Andersson**, Djursholm

60 år

30 maj, **Jan Hellquist**, Anderstorp

50 år

20 maj, **Mattias Andersson**, Dalstorp

5 juni, **Fredrik Lundberg**, Skövde

40 år

2 maj, **Mattias Jageberg**, Vaggeryd

NYA MEDLEMMAR

Följande nya medlemmar har invalts i Sveriges Gjuteritekniska Förening och tilldelats:

Nordöstra avdelningen:

NÖ 4575, **Robert Larsson**, Trädgårdsgatan 9 C, 641

33 Katrineholm, processtekniker, SKF Mekan AB

NÖ 4576, **Marko Narva**, Myrstugevägen 12, 153 38

Järna, kvalitetstekniker, Scania CV AB

NÖ 4581, **Erik Andersson**, Torphyttvägen 32, 711

34 Lindesberg, kvalitetsingenjör, Global Castings

Guldsmedshyttan AB

NÖ 4582, **Marjaleena Mylly**, Linnégatan 2 B, 151

44 Södertälje, Project Manager New Foundry,

Scania CV AB

NÖ 4583, **Peter Axelsson**, Gersnäsgratan 5 A, 641

46 Katrineholm, tekniker, SKF Mekan AB

NÖ 4584, **Therese Ek**, Kyrkogatan 4, 172 32 Sund-

byberg, konstruktör, Scania CV AB

NÖ 4585, **Marcus Eriksson**, Lilla Råstock, 649 91

Sparreholm, produktionschef, SKF Mekan AB

NÖ 4586, **Dick Jonasson**, Repslagaregatan 43, 602

25 Norrköping, ansvarig gjuteri, bearbetning, SKF

Mekan AB

NÖ 4587, **Fredrik Ström**, Slokärr 123, 736 91 Kung-

sör, chef modellverkstad och gjutgodsberedning,

SKF Mekan AB

NÖ 4591, **Eric Larsson**, Tullgarnsgatan 12, 753 18

Uppsala, teknik- och kvalitetschef, Hyperion

NÖ 4592, **Evelina Ericsson**, Klövernäsgatan 17, 713 30

Nora, kvalitetschef, Global Castings Guldsmeds-

hyttan AB

NÖ 4593, **Felix Göttfert**, Storgatan 110 A, 903 33

Umeå, gjuterioperatör, Norrlandsgjuteriet AB

Södra avdelningen:

S 4588, **Thomas Johansson**, Nygatan 6, 568 32

Skillingaryd, Global Project Manager, Alteams

Group

S 4589, **Jonas Kakarikas**, Slåttervägen 17, 382 39

Nybro, produktionstekniker/kvalitetssamordnare,

Xylem Water Solutions Manufacturing AB

Väner- och Vätternavdelningen:

VV 4577, **Mattias Lundberg**, Lantmannagatan 245

C, 583 32 Linköping, Swerea SWECAST AB

VV 4578, **Mahsa Saeidpour**, Södra Bogesunds-

gatan 24 A, 554 73 Jönköping, forskningsingenjör,

Swerea SWECAST AB

VV 4579, **Stina Elowson**, Nybovägen 18, 541 98

Värsås, 1:sta linjens ledare, Volvo GTO Powertrain

VV 4580, **Mikael Therén**, Rackeby Degeberg 16,

531 98 Lidköping, 1:sta linjens ledare, Volvo GTO

Powertrain

VV 4590, **Anna Olsson**, Säbygatan 6, 543 31 Tibro,

ledare, Volvo GTO Powertrain

VÅRA BRÖST BEHÖVER MER STÖD ÄN BARA EN BH

VILL DU GE EN GÅVA:
PG 90 05 91-9
BG 900-5919
SWISH 900 59 19

ÅRSMÖTE MED GJUTERI- HISTORISKA SÄLLSKAPET I FORSVIK

Den 15 maj kommer Gjuterihistoriska Sällskapet att hålla sitt årsmöte i Forsvik. Efter stadgeenliga förhandlingar kommer Christina Bodling att informera om Forsviks Bruks historia. Besök kommer att göras på den nyuppbyggda utställningen Avtryck. Därefter berättar Bernt Breding om byggandet i Forsvik av det historiska skeppet, hjulångaren Eric Nordevall II. Efter lunch informerar Ragnar Boman om AB Järnförädlingens historia och presenterar den nyutkomna boken, som han författat om detta företag och dess chefer. Efter information om dagsläget i svensk gjuteriindustri och sällskapets pågående projekt avslutas årsmötet med ett besök på Mölltorps Gjuteri. Program för årsmötet kommer att sändas ut i mitten på april. Välkomna!
IS

Annonsera i Gjuteriet

NÅ BESLUTFATTARNA INOM GJUTERIINDUSTRIN

Tidningen distribueras dessutom till chefer och inköpare inom verkstads- och fordonsindustrin samt till gjuteriernas kunder, leverantörer och samarbetspartners.

ANNONSBOOKNING

Nils-Erik Wickman, Ad 4 You AB
E-post: n.wickman@ad4you.se
Telefon: 08-556 960 13

NYTT FRÅN SVENSKA GJUTERIFÖRENINGEN

Svenska Gjuteriföreningen, Box 2033, 550 02 Jönköping Tfn 036-726 78 00 info@gjuteriforeningen.se www.gjuteriforeningen.se

GJUTERIFÖRENINGENS STÄMMA

Gjuteriföreningens stämma hölls den 23 mars i Södertälje under Gjuteridagarna 2018. I vanlig ordning gick stämman igenom föregående års ekonomiska resultat och fattade beslut för framtiden. Lars Johansson blev omvald till Ordförande, Lars Alfredsson och Sven-Eric Stenfors som Vice ordförande.

Nya tillskott till föreningens styrelse är Anna Sabel från Emil Sabel AB och Lena Nystedt från Volvo GTO Powertrain.

Under 2018 ingår följande personer i styrelsen: Anna Sabel (Emil Sabel AB), Cajsa Lundberg (AB Lundbergs Pressgjuteri), Hans Linnér (Metallfabriken Ljunghäll AB), Håkan Herbertsson (Husqvarna AB), Joakim Berlin (Foseco AB, Johan Örtfeldt (Sveriges Gjuterikniska förening), Lars Alfredsson (AB Bruzaholms Bruk), Lars Johansson (Ordfö-

rande), Lena Nystedt (Volvo GTO Powertrain), Peter Göttfert (Norrländsgjuteriet AB), Robert Ahlgren Arvika Gjuteri AB), Sven-Eric Stenfors (Scania CV AB).

Foto: Emil Sabel, Volvo

METALLISKA MATERIAL

Foto: Projekter, Adding II, Metalliska Material

Det strategiska innovationsprogrammet Metalliska Material som samlar Sveriges metallindustrier är ett program som finansieras av VINNOVA – Sveriges innovationsmyndighet, Energimyndigheten och forskningsrådet Formas.

Svenska Gjuteriföreningen är tillsammans med Jernkontoret, Svenskt Aluminium och InnovAT de organisationer som står bakom programmet och arbetar aktivt genom representation i programstyrelsen.

Tanken bakom programmet som drogs igång 2013 är att öka innovationsförmågan inom näringsgrenar som är viktiga för Sverige och har potential att bli ännu viktigare, genom att stimulera samverkan mellan näringsliv, offentlig sektor och akademi. Programmet är en katalysator för en nationell kraftsamling, baserad på industrins forskning- och innovationsagenda. Under de senaste åren har en rad projekt gjorts inom Metalliska Material.

De som nu pågår och som berör gjuteriindustrin är:

- CastDesign
- ADDING
- Ågren
- FatSS
- ThinC
- P-cast
- ADDING II
- 3RF
- OPTITool
- ALigHT
- EliSpri
- Ramp-Up
- Metallkompetens
- SUSTAIN
- Like an engineer
- ASK

För mer information besök www.metalliskamaterial.se

NYGJUTET VID TEKNISKA HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Tekniska Högskolan i Jönköping, Box 1026, 551 11 Jönköping Tfn 036-10 10 00 Fax 036-10 05 98 info@ju.se www.ju.se

ÄR ALLA PRESSGJUTARE REDO FÖR FRAMTIDEN?

57 procent av aluminiumgjutgodset har gått till bilindustrin och detta kommer inte att minska visade en marknadsundersökning av företaget Arthur Little. Frågan som vi nu måste ta ställning till är om vi är redo att hantera nya produkter och ny kravställning som kommer på framtidens gjutgods eller kommer pressgjutning att bli ersatt av andra gjutmetoder eller kommer komponenterna att bli ersatta av smidda och svetsade produkter?

I diskussion med företag som Audi och Magna har det kommit fram med mycket stor tydlighet att lättvikt är viktigt och nödvändigt men det som är viktigast är kostnad. Detta är viktigare än vikten inom bilindustrin. Situationen för tyngre fordon är det inte riktigt samma sak. Naturligtvis kan inte kostnad bortses från men lättvikt är här ännu viktigare. Vad är det nu som sker?

Inom bilindustrin där hybridlösningar och eldrift är på stark frammarsch har det under lång tid fokuserats på lättvikt och det finns lösningar inom lättvikt med många olika design och materiallösningar som är likvärdiga. Det som vinner här är kostnad och krocksäkerhet. Krocksäkerhet betyder i många fall god duktilitet. Legeringar som AlMg4Fe2 med brottförlängning på 11-15 procent i pressgjutet tillstånd är ju jättespännande. Vem av er kan gjuta detta material idag? Hur många av er känner till att ett material med denna höga järnhalt är gjutbart?

Produktregistret kommer att modifieras då det med eldrift blir ett högre bakaxeltryck och det kanske till och med blir så att bromsskivorna kommer att pressgjutas i SiCaLight material istället.

På lastbilssidan är viktreduktion kritiskt och här är det i första hand de nya utsläppsreglerna som kräver förändringen och på dagens lastbilar som väger drygt 14 ton måste dessa fram till 2030 ner till under 11 ton för att kraven skall klaras. För att klara detta måste materialbyte och innovativa designlösningar, där gjutning har en enorm fördel, att göras på chassiss och hjulupphängning. Skillnaden mot personbilssidan är att här är det utmatningshållfasthet som är dimensionerande. Hur gjuter ni tillräckligt bra för att kunna värmebehandla och nå tillräcklig utmatningshållfasthet? Kokillgjutning är ju en process, men produktivetskrav för volymer och kostnadsläget dikterar pressgjutning. Är ni redo?

Vad händer utomlands och då främst i Kina?

I skrivande stund sitter undertecknad på sitt kontor i Kina och jag kan rapportera att vädret är fint luften är

ren och snart kommer det att vara 3000 personer som reogjuter komponenter åt telekom och bilindustrin i staden Jiangle som ingen har hört talas om. 6 av de 10 största elbilstillverkarna är kinesiska i idag och detta kommer att kräva nya tillverkningsresurser. Fas ett, på denna jättesatsning på reogjutning i Kina kommer att vara i drift inom det kommande halvåret. Denna satsning bygger dessutom på RheoMetal-processen som ju är en uppfinning från Jönköping University. Det pågår både legeringsutveckling och applikationsutveckling med universitet runt om i Kina, samtidigt som pressgjutmaskiner nyutvecklas med ny spännande styrning som är specialanpassad för reogjutning. Detta för att just kunna möta ökade krav på värmeledning, duktilitet och utmatningshållfasthet hos komponenter tillverkade i en pressgjutningsprocess utnyttjande reogjutning.

Hur gör vi med verktyglivslängden då?

Konkurrenskraft vinnas ju genom att ha låga verktygskostnader och det är ju i första hand den termiska belastningen som sliter i verktygen. Genom att reogjuta kan den sprayade vattenmängden minskas, vilket minskar dragspänningarna som bildas i ytan och orsakar termisk utmatning av verktyget, samtidigt är den totala värmebelastningen i storleksordning 20

procent lägre och den initiala värmeschocken bara hälften så kraftig. Försök med GISS processen, en reogjutningsprocess utvecklad vid MIT, har visat att efter 100000 skott hade bara sex procent av hårdheten förlorats vid reogjutning. För pressgjutning hade hela 17 procent förlorats i hårdhet, efter samma antal skott. Jag frågar nu alla svenska pressgjutare, har ni råd att låta bli?

Träning i reogjutning!

Vid Material och Tillverkning kommer det den 23 maj kl 10-14 inklusive en lättare lunch, att ges en introduktion till reogjutningsområdet som föreläsning och grupparbete. Ni kan ta med en egen komponent för diskussion och analys. Önskar ni mer information eller vill anmäla er kan ni kontakta Anders Jarfors (036-101651, anders.jarfors@ju.se). För anmälan per mail skall ni ange eventuella matallergier

Material och Tillverkning

Anders Jarfors, Professor, Ansvarig för aluminiumområdet och externa relationer

Tel: 036-101651, e-mejl: anders.jarfors@ju.se

Salem Seifeddine, Professor, Avdelningschef

Tel: 036-101662, e-mejl: salem.seifeddine@ju.se

Första kontorshuset i den pågående satsningen på reogjutning i staden Jiangle i Kina. Bakom denna byggs nu ett stort antal fabrikslokaler om 3000 kvm styck för de som önskar etablera verksamhet relaterat till reogjutning.

Staden Jiangle i Fujian, Kina med en flod i centrum där du kan simma och äta fisken som simmar tillsammans med dig!

KRÖNIKA

NAMN: Isabella Iverus

YRKE: Chefredaktör Byggnadsarbetaren

ÅLDER: 50 år.

BOR: I en förort till Stockholm

”DEN SITTER SOM GJUTEN”

Tänk att det finns så mycket här i världen som man vet så litet om hur det fungerar egentligen. Att gjuta är en sådan sak.

Nog för att mannen jag levde med en gång i begynnelsen gjöt egna högtalarhyllor i betong, som vi stolt satte upp i vardagsrummet i vårt första gemensamma hem. De vägde som bly, var snygga på ett litet industriellt sätt och stack av perfekt till den typiska stadsvåningens övriga Ikea-inredning.

Men att det var en sådan precision i arbetet och beräkningarna och att man framställer så många olika saker inom så många olika områden genom att gjuta – ja det hade jag faktiskt ingen aning om.

Inte heller att så mycket handlar om formen.

ÄNDÅ HAR JAG slängt mig med det där uttrycket: ”det sitter som gjutet” ganska ofta. Det har gällt allt från ett klädesplagg som formar sig efter kroppen på ett bra sätt, en sko som omsluter foten eller när en förvaringsmöbel fungerat perfekt. Då kommer det igen: ”Som gjutet”.

Och sinnebilderna har nog sträckt sig till metall som anpassar sig efter en given form.

MEN SÅ BÖRjade jag jobba inom bygg och plötsligt fick ordet gjuta en helt annan innebörd. För här pratar vi faktiskt liv och död. Blir det fel i beräkningen i hur en bro ska gjutas kan nämligen det hända som inte får och som ingen kan ana från utsidan.

Inne i betongen – broar görs ofta i betong – kan det nämligen skapas spänningar och sprickor om betongen (eller metallen) inte stelnar på rätt sätt. Och då kan hela bron rasa om det vill sig illa.

DET VAR PRECIS vad som hände i Ludvika förra året. Flera svenska och polska byggnadsarbetare fastnade i betongmassorna och fick svåra skador. Ett mätfel, sa bolaget. Eller var det ett slarvfel? I Miami i USA kraschade nyligen en hel gångbro och föll ned på passerande bilar under. Flera människor miste livet när den 950 ton tunga bron damp i backen.

Att gjuta kräver både känsla, perfektion och tid. Råmaterial tar inte hänsyn till varken snäva byggtider eller ogenomtänkta formar.

Då sitter slutprodukten allt annat än gjutet – fast det var precis det som var meningen.

Little Rock Lake Zipline

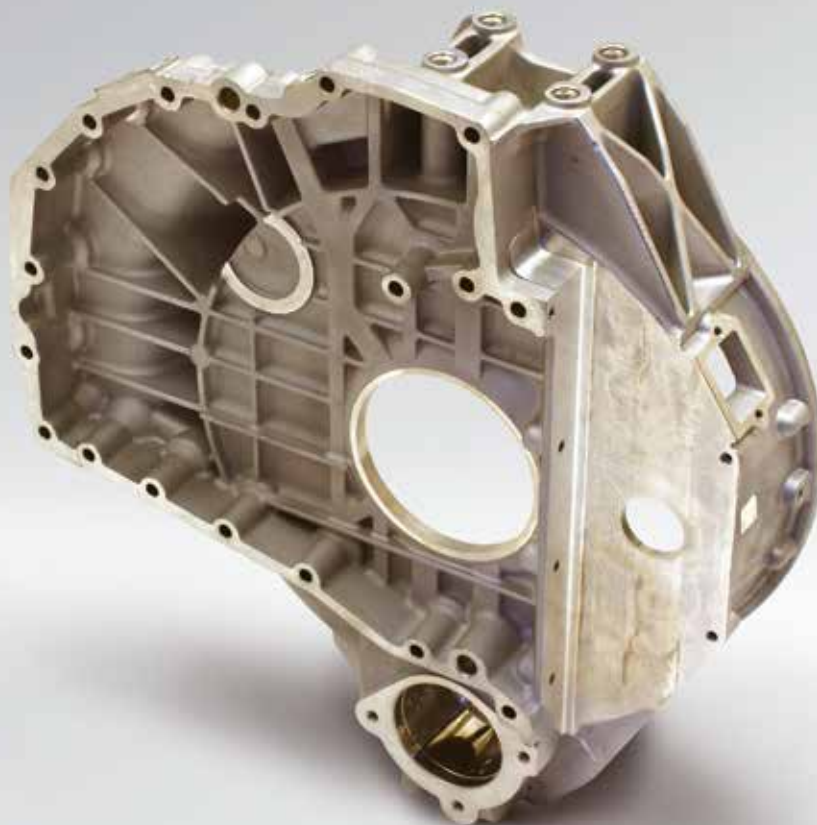
*Välkomna till Europas längsta zipline med
över 4 km lina djupt inne i skogen på
rasbranten till det Småländska höglandet.*

*Ett storslaget äventyr som passar alla
åldrar.*

*En naturguidning genom en säregen geologisk
uppkomst.*

www.swedenzipline.com

När utmanade du din leverantörs kompetens senast?

Hur kan en inköpare vara säker på att den nuvarande gjutgodsleverantören levererar rätt lösning, på kort och lång sikt? Val av rätt leverantör vid varje inköpstillfälle är både tidsödande och resurskrävande. En stor del av tekniskt avancerade produkters långsiktiga konkurrenskraft bestäms i samband med produkt- och processoptimering. Detta ställer höga krav på valda leverantörers produkt- och processkunskaper, innovationsförmåga samt gott samspel med Era konstruktions- och produktionsavdelningar.

En av de centrala tankarna hos Fundo är att erbjuda

sina kunder Skandinaviens högsta tekniska kompetens inom kokillgjutna och lågtrycksgjutna komponenter. Vi levererar gärna färdiga detaljer inklusive bearbetning, värmebehandling och ytbehandling. Då får våra kunder rätt förutsättningar för långsiktig konkurrenskraft för sina produkter.

Tveka inte att höra av Er till oss om Ni vill veta mer om hur vi kan hjälpa Er att öka Er konkurrenskraft. Vi hjälper gärna för att finna rätt verktygslösning, rätt automatiseringsgrad, rätt legering, mm, det vill säga rätt totallösning för Er.

